

Archeologienota

Kruisem Deinsesteenweg 81-83

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Kruisem, Deinsesteenweg 81-83.
Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur

Hannah Van Hoecke

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer

2019-0929

Plaats en datum

Gent, 17 maart 2020

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1400
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

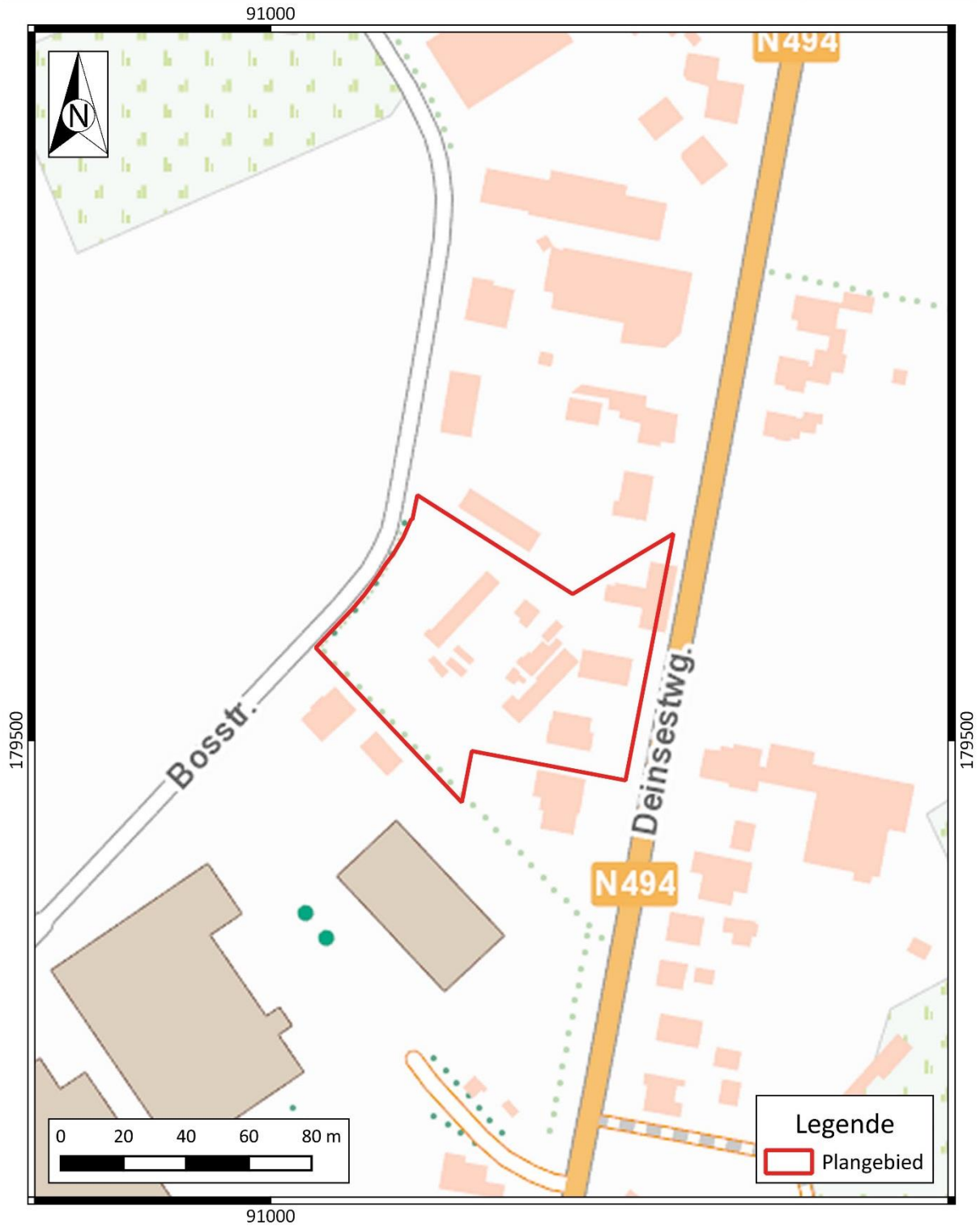
1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Juridisch kader en onderzoektraject	4
1.3	Aanleiding.....	4
1.4	Huidige situatie en geplande werken	5
1.4.1	Huidige situatie	5
1.4.2	Geplande werken en bodemingrepen	7
1.5	Randvoorwaarden.....	12
1	Bureauonderzoek.....	13
1.1	Werkwijze en strategie	13
1.1.1	Onderzoeksdoelstelling	13
1.1.2	Onderzoeksvragen.....	13
1.1.3	Methoden en technieken	13
1.2	Assessment	15
1.2.1	Landschappelijk kader	15
1.2.2	Historisch kader	25
1.2.3	Cartografische bronnen.....	26
1.2.4	Archeologisch kader	33
1.3	Synthese onderzoeksresultaten	38
1.3.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	38
1.3.2	Archeologische verwachting	38
1.3.3	Syntheseplan	40
1.4	Besluit	42
1.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering	42
1.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	42
1.4.3	Keuze onderzoeksmethode.....	42
1.4.4	Afbakening onderzoeksterrein	43
2	Samenvatting	45
3	Lijsten	46
3.1	Figurenlijst	46
3.2	Plannenlijst	46
3.3	Tabellenlijst.....	46
4	Bibliografie.....	47
5	Bijlagen	49

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Kruisem, Deinsesteenweg 81-83		
Ligging	Deinsesteenweg 81-83, Kruisem, Oost-Vlaanderen		
Kadaster	Kruisem, Afdeling 1 Kruishoutem, Sectie A, Percelen 1072T, 1072S, 1072N		
Coördinaten	Noordwest:	x: 91128.40	y: 179566.02
	Noordoost:	x: 91113.12	y: 179487.31
	Zuidwest:	x: 91014.32	y: 179529.62
	Zuidoost:	x: 91046.73	y: 179578.32
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2019-0929		
Bureauonderzoek	Projectcode	2020A380	
	Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen (Erkenningsnummer: OE/ERK/Archeoloog/2015/00020)	
	Betrokken actoren	Hannah Van Hoecke (archeoloog)	
	Betrokken derden	n.v.t.	

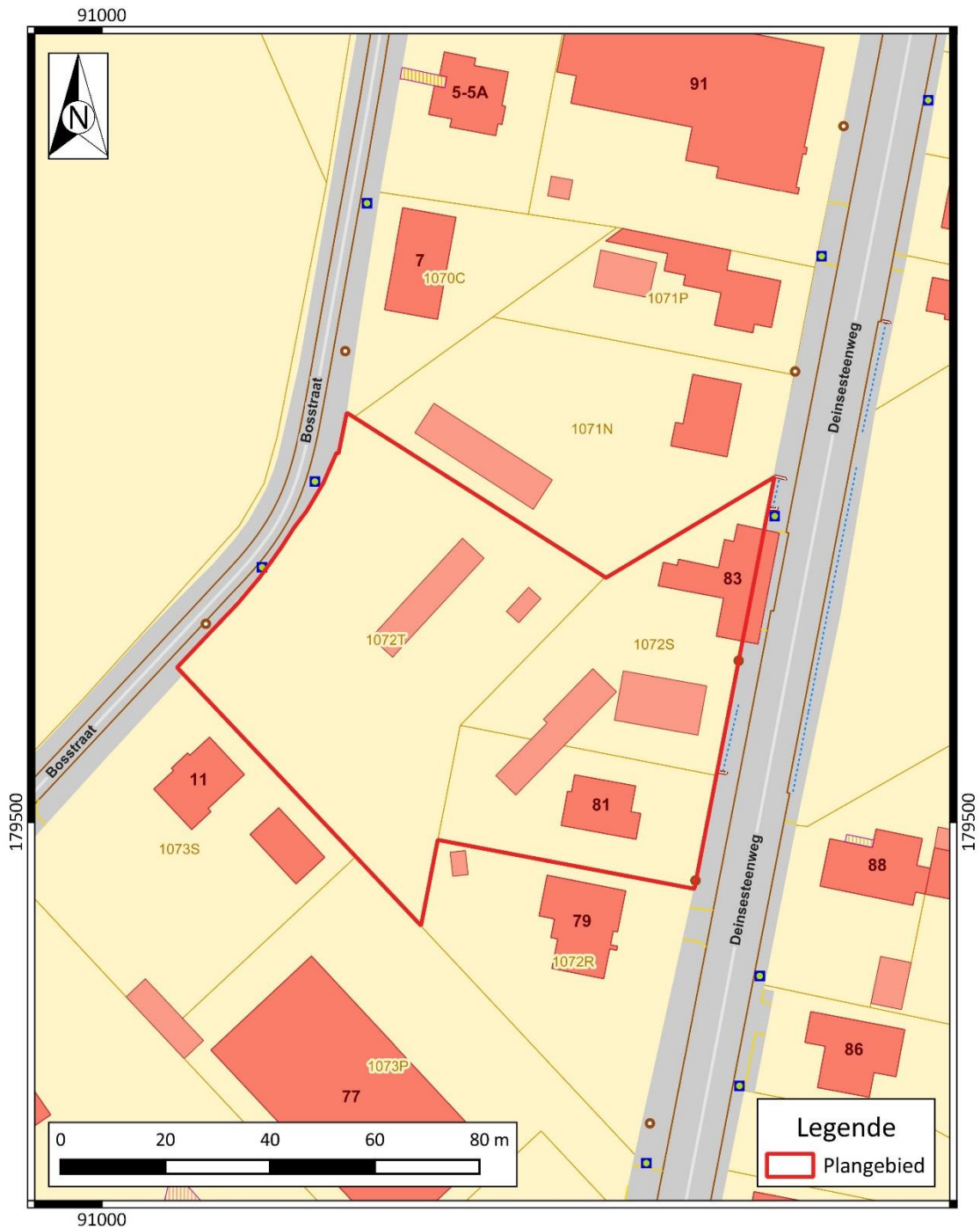
BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied op de topografische kaart	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:1490

Plan 1: Plangebied op topografische kaart¹ (digitaal; 1:10.000; 27012020)

¹ AGIV 2020g

BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied op de GRB	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:894

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)² (digitaal; 1:250; 27012020)

² AGIV 2020c

1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de aanleg van wegenis, een loods en toonzaal met bovengrondse parkeergelegenheid, een infiltratievijver en groenzone) die qua omvang een directe bedreiging betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Kruisem, Deinsesteenweg 81-83* bedraagt ca. 6.292 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van 6.112 m². Het valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen

archeologie).³ Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermde onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het plangebied in een bedrijvenzone ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 5.000 m² of meer bedraagt en de ingreep minstens 1.000 m² bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de stedenbouwkundige aanvraag gevoegd.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

Het terrein bevat twee woningen en vier bijgebouwen. De twee gebouwen staan aan de straatzijde aan de Deinsesteenweg. Huisnummer 81 heeft een verharding naar het huis toe terwijl nummer 83 meteen aan de straatkant staat. Op het gewestplan is het plangebied gekarteerd als bedrijvenzone 2.

Figuur 1: Plangebied vanaf de Deinsesteenweg (© Google Streetview)

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020.

BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied op de orthofoto	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:782

Plan 3: Plangebied op orthofoto (1:1; digitaal; 28012020)⁴

⁴ AGIV 2020e

1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van een loods met toonzaal voor Zwembaden Wim Beyens. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven:

- Sloop gebouwen en bijgebouwen

In eerste instantie wordt de huidige bebouwing (twee hoofdgebouwen en vier bijgebouwen) op het terrein afgebroken om het terrein in te richten in het kader van een nieuwe loods en toonzaal. Deze oude gebouwen hebben geen kelders en lijken wegens de ouderdom van de gebouwen ook geen diepe fundering te hebben, maar over de diepte van de verstoring van de bodem bij de fundering van de gebouwen is geen informatie beschikbaar. Het gebouw aan de Deinsessesteenweg 83 blijft onaangeroerd in zijn volledigheid bewaard.

- Afgraving van de teelaarde over de volledige oppervlakte

Het is essentieel om in de vaste ondergrond te bouwen om de stabiliteit van de bouwwerken te garanderen. Hierdoor wordt over de hele oppervlakte de teelaarde afgegraven tot ongeveer 20 cm onder het huidige maaiveld. De afgegraven teelaarde blijft ter plaatse en zal gebruikt worden voor de plaatselijke ophoging in het westen-noordwesten, aangezien de hoogtes op het digitaal hoogtemodel in het westen-noordwesten van het onderzoeksgebied tot zo'n 3 m lager liggen dan het oosten-zuidoosten (nivellering van het terrein).

- Bouw loods en toonzaal

Er zal een loods (ca. 1.489 m²) met toonzaal (536 m²) gebouwd worden op het onderzoeksgebied. De loods bevindt zich in het midden van het onderzoeksterrein en hieraan wordt de toonzaal gebouwd in het oosten. Beide gebouwen worden gebouwd via een beton-skeletstructuur waar onder elke betonvoet een funderingsvoet van ca. 1,50 m x 1,00 m zit, met een diepte van ongeveer 1,00 m onder het huidige maaiveld. Binnen de toonzaal en de loods wordt een vloerplaat boven op het maaiveld geplaatst.

- Aanleg regenwatercisternes

Er zullen twee regenwatercisternes worden voorzien met een diameter van ca. 2,50 m en met een ingegraven diepte van 2 m. Deze zullen ten noordoosten van de inkom van de toonzaal gepositioneerd worden.

- Aanleg verharding en beplanting

Om de verharding rondom de loods en toonzaal te bouwen wordt een ingreep van ongeveer 20 cm voorzien, onder de afgraving van de teelaarde. De verharding wordt voorzien in het noordwesten, noorden en noordoosten van de loods en toonzaal. Deze verharding betreft ongeveer 1.655 m². In het zuiden ervan en andere zones die niet bebouwd worden is beplanting over een oppervlakte van ca. 2.283 m² voorzien. Voor de beplanting wordt een ingreep van 10 cm voorzien.

- Aanleg infiltratievijver

De infiltratievijver zal zich ten zuiden van de loods bevinden. Regenwatervijvers vangen tijdelijk regenwater op en voeren het vertraagd af. De vegetatie in de vijver en de groene oevers zorgen voor

de reiniging van het water. Als het water voldoende schoon is en de bodem het toelaat, kan het regenwater infiltreren. De ingreep bij aanleg van deze vijver bedraagt ongeveer 1 m in diepte en ca. 147 m² in oppervlakte.

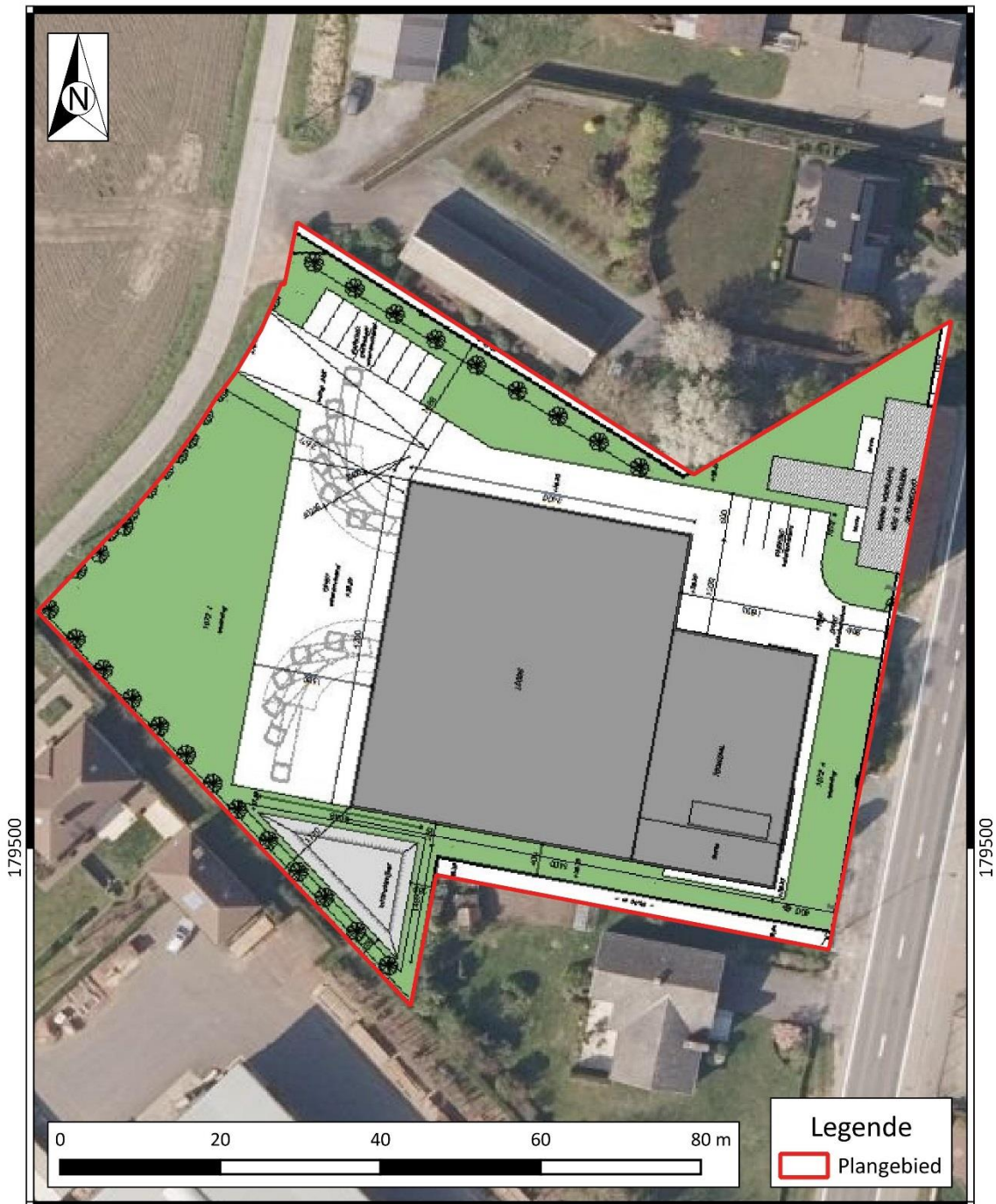
In conclusie (Tabel 1):

Tabel 1: Geplande ingreep en ingreep in de bodem

	Diepte ingreep (cm)	Diepte ingreep (inclusief afgraving teelaarde) (cm)	Diepte ingreep (inclusief afgraving teelaarde en buffer) (cm)
Sloop gebouwen en bijgebouwen	?	?	?
Bouw loods (ca. 1.489 m ²)	20 tot 100	40 tot 120	70 tot 150
Bouw toonzaal (ca. 536 m ²)	20 tot 100	40 tot 120	70 tot 150
Aanleg twee regenwatercisternes (10 m ²)	200	220	250
Aanleg verharding (ca. 1.655 m ²)	20	40	70
Aanleg beplanting (ca. 2.283 m ²)	10	30	60
Aanleg infiltratievijver (ca. 147 m ²)	100	120	150

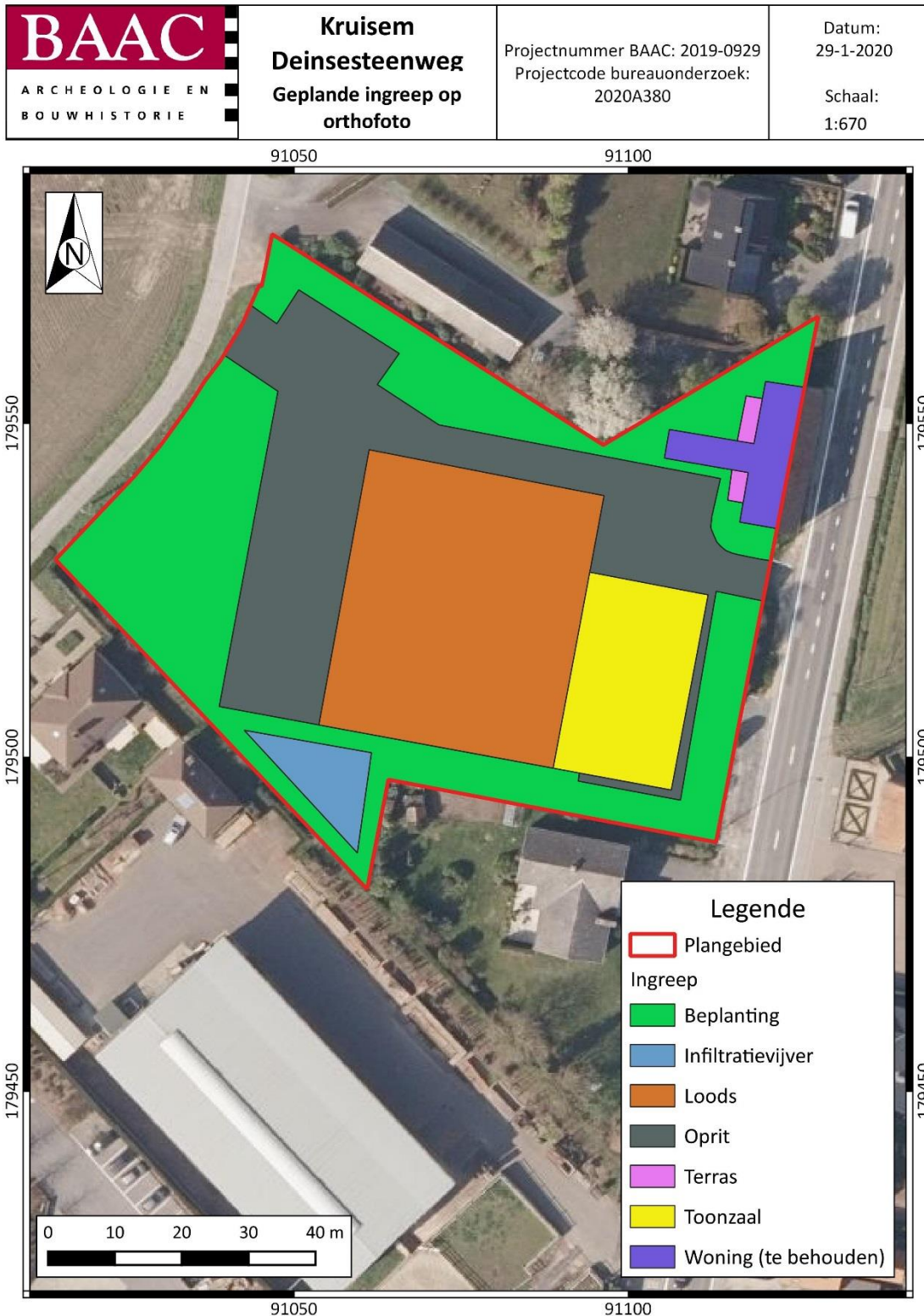
BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Toekomstige ingreep op de orthofoto	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:596

Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁵ op orthofoto⁶ (digitaal; 1:1; 27012020)

⁵ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁶ AGIV 2020f

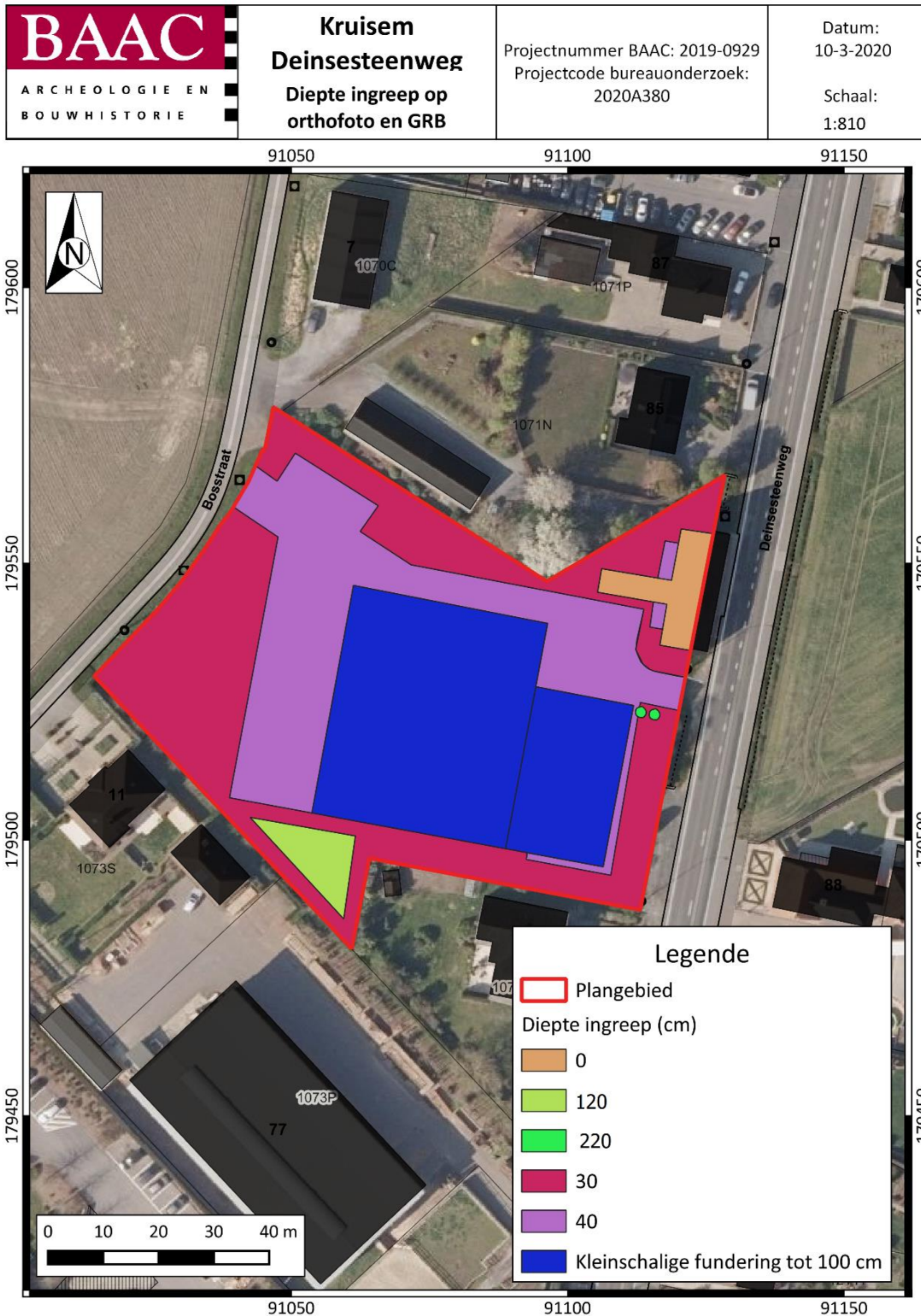

Plan 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁷ op orthofoto⁸ (digitaal; 1:1; 27012020)

⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁸ AGIV 2020f

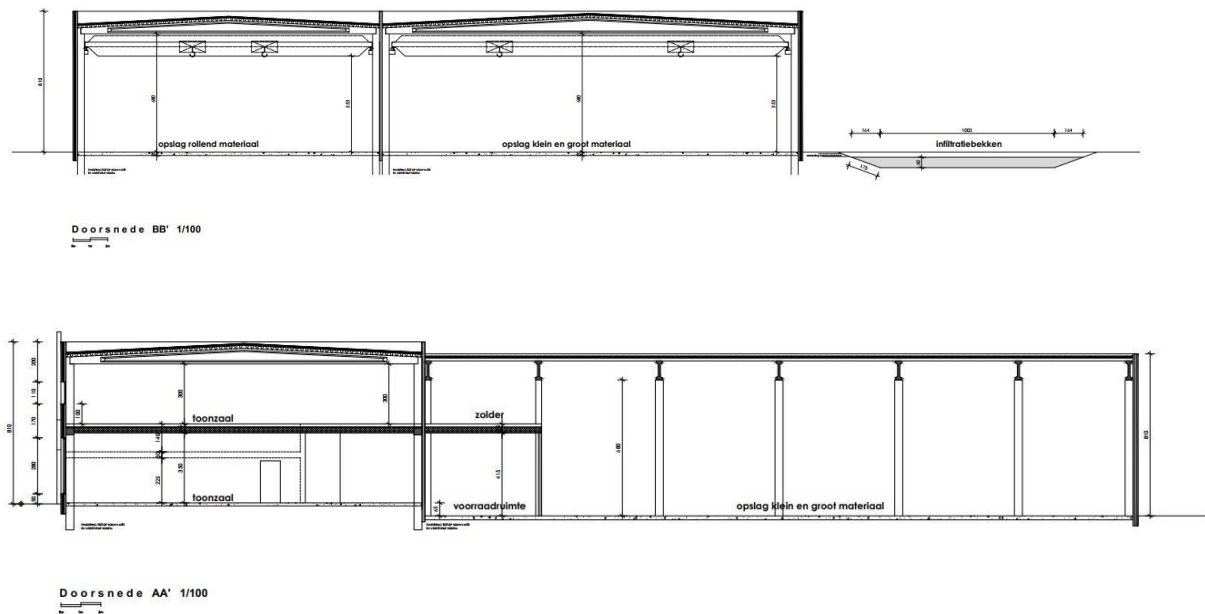

Plan 6: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁹ met dieptes op orthofoto¹⁰ met dieptes van de ingreep zonder buffer (digitaal; 1:1; 10032020)

⁹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

¹⁰ AGIV 2020f

Figuur 2: Doorsnede van de toekomstige inplanting¹¹

Impactanalyse

Het terrein wordt over quasi de volledige oppervlakte verstoord, uitgezonderd de woning aan de Deinsesteenweg 83 die bewaard blijft. Binnen het plangebied wordt een nieuwe loods en toonzaal geplaatst, evenals twee regenwatercisternes, een verharding, een infiltratievijver en beplanting. Deze ingrepen zullen de oppervlakte van het plangebied tot ten minste 30 cm verstoren en op sommige locaties tot 220 cm. Rekening houdend met de werken die hierbij gepaard gaan, zoals zware kranen die hierover rijden, moet een buffer voorzien worden van 30 cm. Hierdoor is een kans dat het archeologisch vlak geraakt wordt en de potentieel aanwezige archeologische sporen verstoord zullen worden.

1.5 Randvoorwaarden

Vanwege het feit dat er nog gebouwen op het terrein staan die moeten worden gesloopt, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat de ingreep in de bodem zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na de sloop van de gebouwen uitgevoerd dient te worden.

¹¹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

1 Bureauonderzoek

1.1 Werkwijze en strategie

1.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

1.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

1.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken. Naast de gangbare historische kaarten is ook Cartesius geraadpleegd.¹²

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

---

¹² CARTESIUS 2020

1.2 Assessment

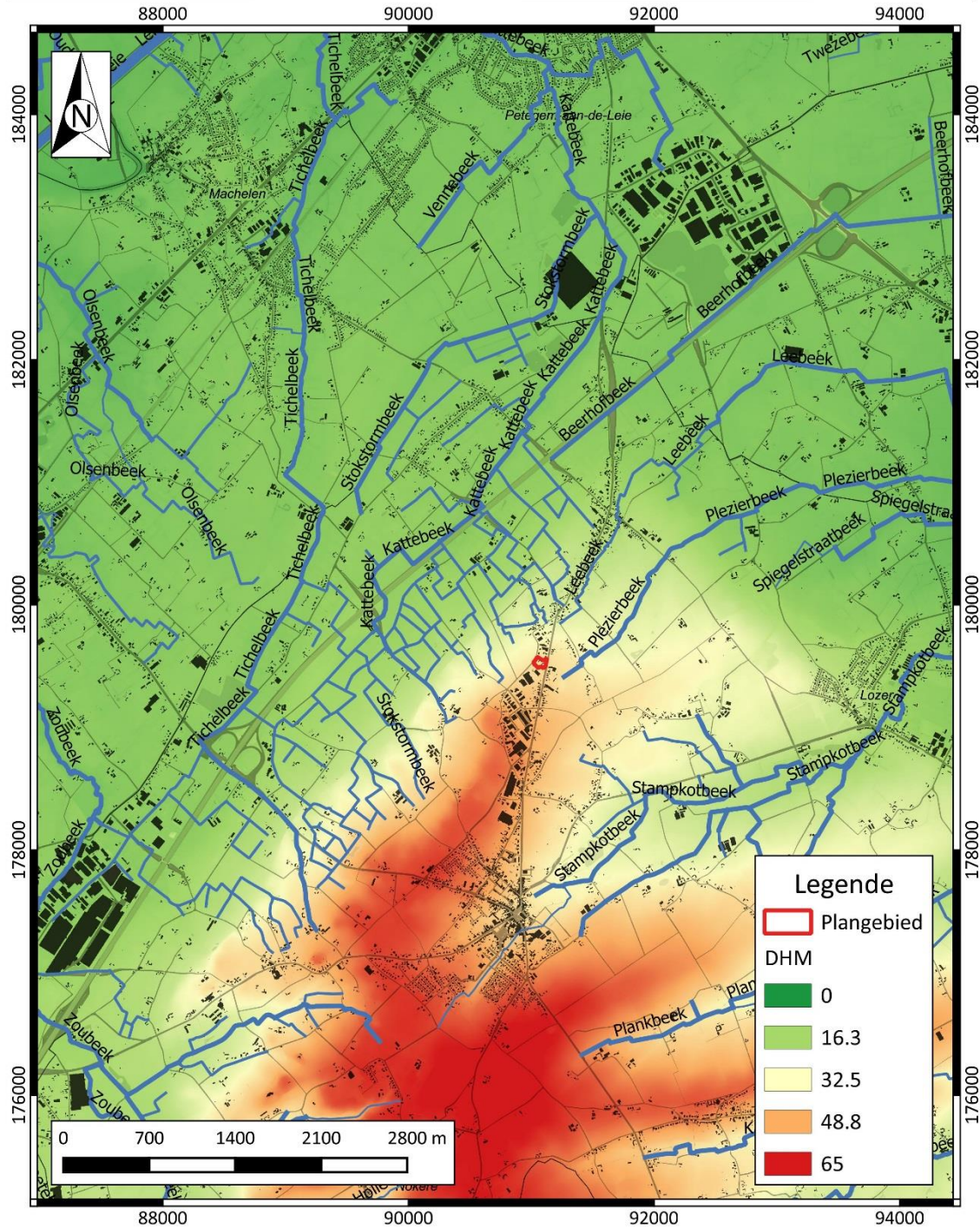
In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

1.2.1 Landschappelijk kader

Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Plan 1 en Plan 2. Het plangebied Kruisem, Deinsteenweg 81-83 grenst aan de Deinsteenweg 81-83 in het oosten en de Bosstraat in het westen. Kruisem is gelegen in de provincie Oost-Vlaanderen.

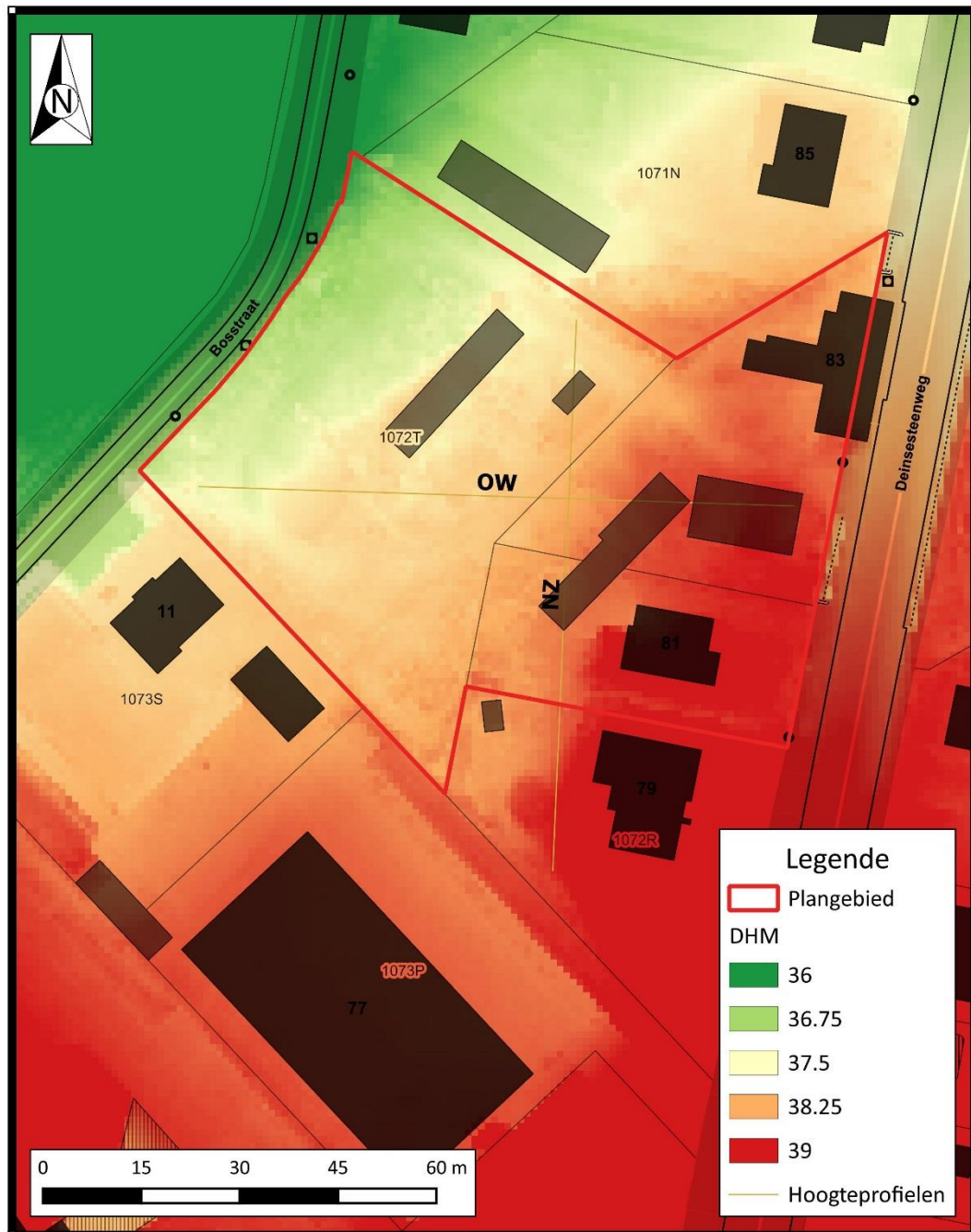
De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 0 en 65 m + TAW (Plan 7). In het zuiden tekent zich een heuvelrug af. Het plangebied zelf is gelegen tussen 36 (westen-noordwesten) en 39 m + TAW (zuiden-zuidoosten) (Plan 7). Het projectgebied is gelegen op de uitloper van een zuidwest-noordoosten gelegen heuvel in de Vlaamse Ardennen. Deze bevindt zich in een interfluviumpositie tussen de Leie in het noordwesten en de Schelde in het zuidoosten.

Plan 7: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)¹³ met waterwegen (digitaal; 1:1; 27012020)

¹³ AGIV 2020b

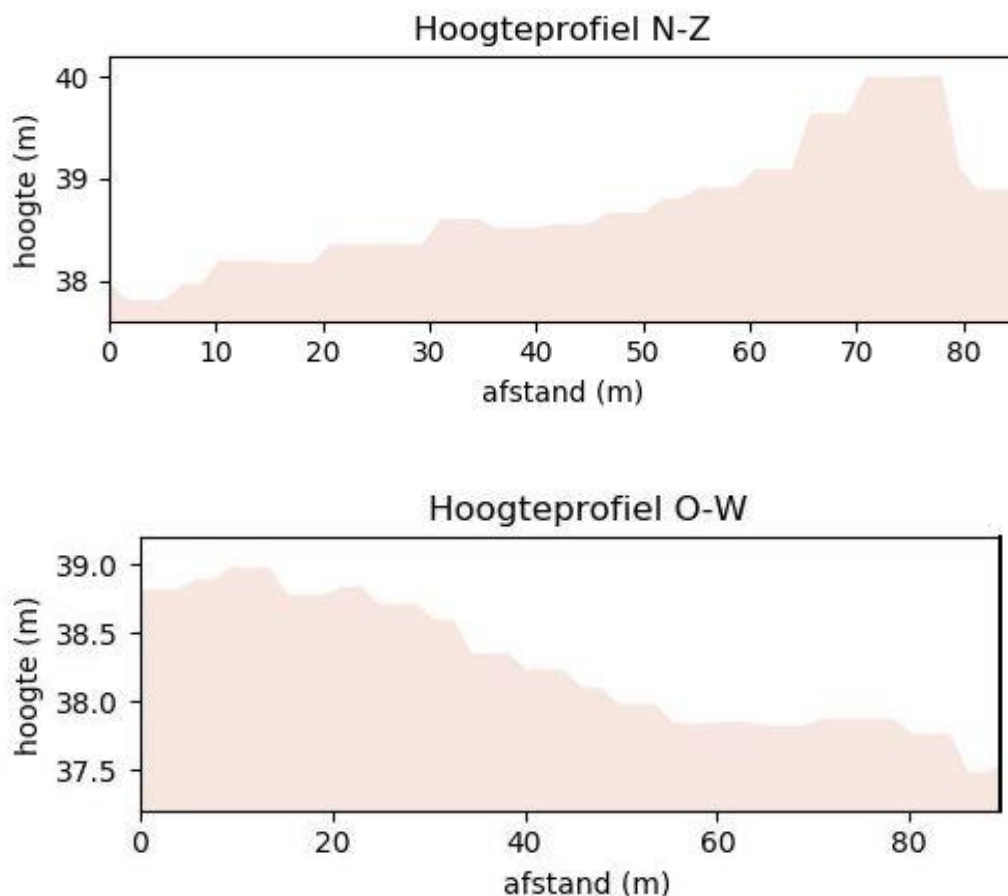
BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied op DHM met hoogteprofielen	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:745

Plan 8: Plangebied en hoogteverloop op het DHM¹⁴ (digitaal; 1:1; 27012020)

¹⁴ AGIV 2020b

Figuur 3: Hoogteverloop terrein¹⁵

Landschappelijke situering

Kruisem ligt geografisch gezien in het overgangsgebied tussen de laagvlakte van Laag-België en het laagplateau van Midden-België, op de grens tussen zandig en zandlemig Vlaanderen. Ten zuiden en ten oosten van de dorpskern behoort de gemeente tot het lemig Leie-Schelde interfluvium. Ten noorden van de dorpskern behoort de gemeente tot het zandige interfluvium.

Het gaat om een typisch open cultuurlandschap met kouters in het zuidoosten en een later ontgonnen gesloten landschap in het noordwesten, deel uitmakend van het uitgestrekte bosgebied of zogenaamd Scheldeholt. Later degenereerde dit tot heide, het zogenaamde Scheldeveld. Een golvend reliëf klimt op tot 70 m in het zuiden. Hydrografisch valt de aanwezigheid van talrijke beken op, zoals de Tichel-, de Stampkot-, de Plank-, en de Kattebeek.

Paleogeen en neogeen (tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van het lid van Egem, een deel van de Formatie van Tielt. Het Lid van Egem bestaat uit glimmer- en glauconiethoudend zeer fijn zand, waarin dunne kleilagen en soms ook lagen nummulietenkalksteen voorkomen. De dikte van het Lid van Egem schommelt rond 16 m.

In de nabijheid van het plangebied komen het Lid van Kortemark en het Lid van Gent voor. Het lid van Kortemark, een deel van de Formatie van Tielt, bestaat uit grijze tot groengrijze klei tot silt en dunne

¹⁵ AGIV 2020b

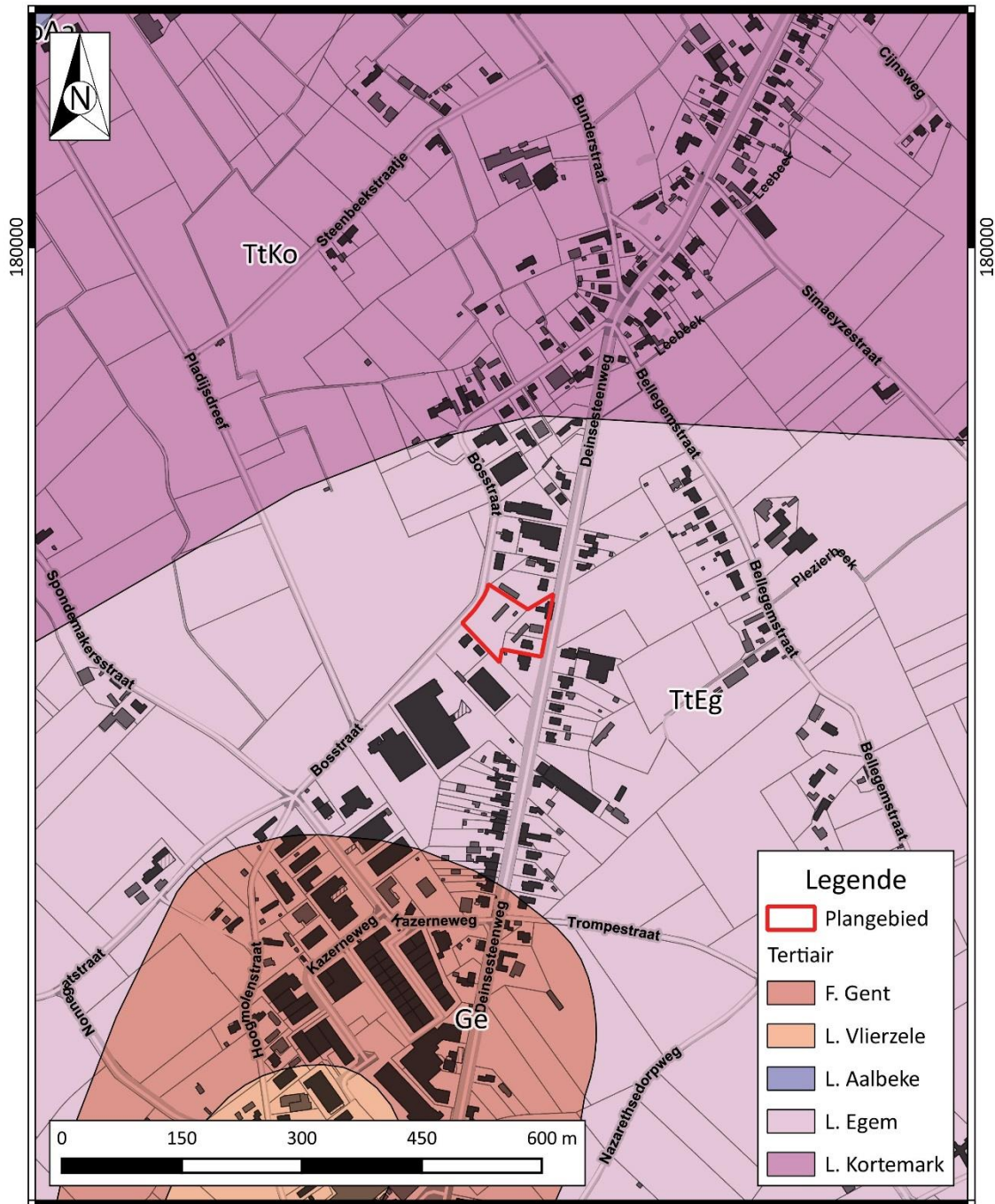
banken zand en silt. Het Lid van Kortemark werd gevormd in het vroeg eoceen (voormalig Ieperiaan), een periode die zich uitstrekt van 54,8 tot 49 miljoen jaar geleden. Het Lid van Gent bestaat uit eolische afzettingen die soms een tweeledige opbouw hebben; een topgedeelte bestaande uit een homogeen sedimentpakket en een basisgedeelte bestaande uit een alternerend complex van grof- en fijnkorrelige lagen. De formatie bestaat in het algemeen uit grijsgroen fijn zand, dat glauconiethoudend is en overgaat in een donkergrijze klei dat zandhoudend is met plaatselijk zandsteenbanken (veldsteen).

Quartair

De quartairgeologische kaart geeft aan dat de quartaire ondergrond ter hoogte van het plangebied getypeerd wordt als **type 1** (1:200.000). Het betreft eolische afzettingen van zand tot silt van het weichseliaan (laat-pleistoceen) tot mogelijk nog vroeg-holoceen (code ELPw). Mogelijk kunnen ook hellingsafzettingen van het quartair (HQ) aanwezig zijn. De dikte van het quartair ter hoogte van het plangebied bedraagt ca. 1,8 m. In de nabijheid komt type 3 voor. In dit profieltype bevinden zich eolische afzettingen (zand tot silt) van het weichseliaan (laatpleistoceen), mogelijk vroeg-holoceen. Er bevindt zich in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen zand tot zandleem en in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen silt (loess) (ELPw). Hellingsafzettingen uit het quartair zijn eveneens mogelijk (HQ). Hieronder worden ook fluviatiele afzettingen van het weichseliaan (laatpleistoceen) aangetroffen (FLPw).

De quartairgeologische kaart geeft aan dat de quartaire ondergrond ter hoogte van het plangebied getypeerd wordt als **H** (1:50.000). Deze orde behoort tot de diachrone hellingsedimenten op tertiair substraat. Zandige hellingsedimenten (lithofacies H) domineren het gehele stroombekken van de Ringbeek en het gehele gebied ten noorden van de subseculente Poekebeek, waar het ondiep tertiair substraat uit zandige eocene lagen bestaat. In het gehele centrale deel van het heuvelig interfluvium van Centraal West-Vlaanderen domineert zandlemig tot kleiig hellingmateriaal (lithofacies H). Dit is het gebied waar kleiige tot zeer fijnzandige eocene sedimenten op geringe diepte ontsluiten. In de oostelijke en vooral in de zuidelijke randzones van het interfluvium komen op vele plaatsen kleine vlekken met zandige hellingsedimenten voor langs beekdalflanken en nabij de grotere dalwandflanken. Wat deze laatste voorkomens betreft is een overgang naar fluvioperiglaciale en ook holocene puinwaaiersedimenten niet uitgesloten. Zandige hellingsedimenten komen ook voor op de noordkant van het interfluviaal terrasplateau van Kruishoutem.

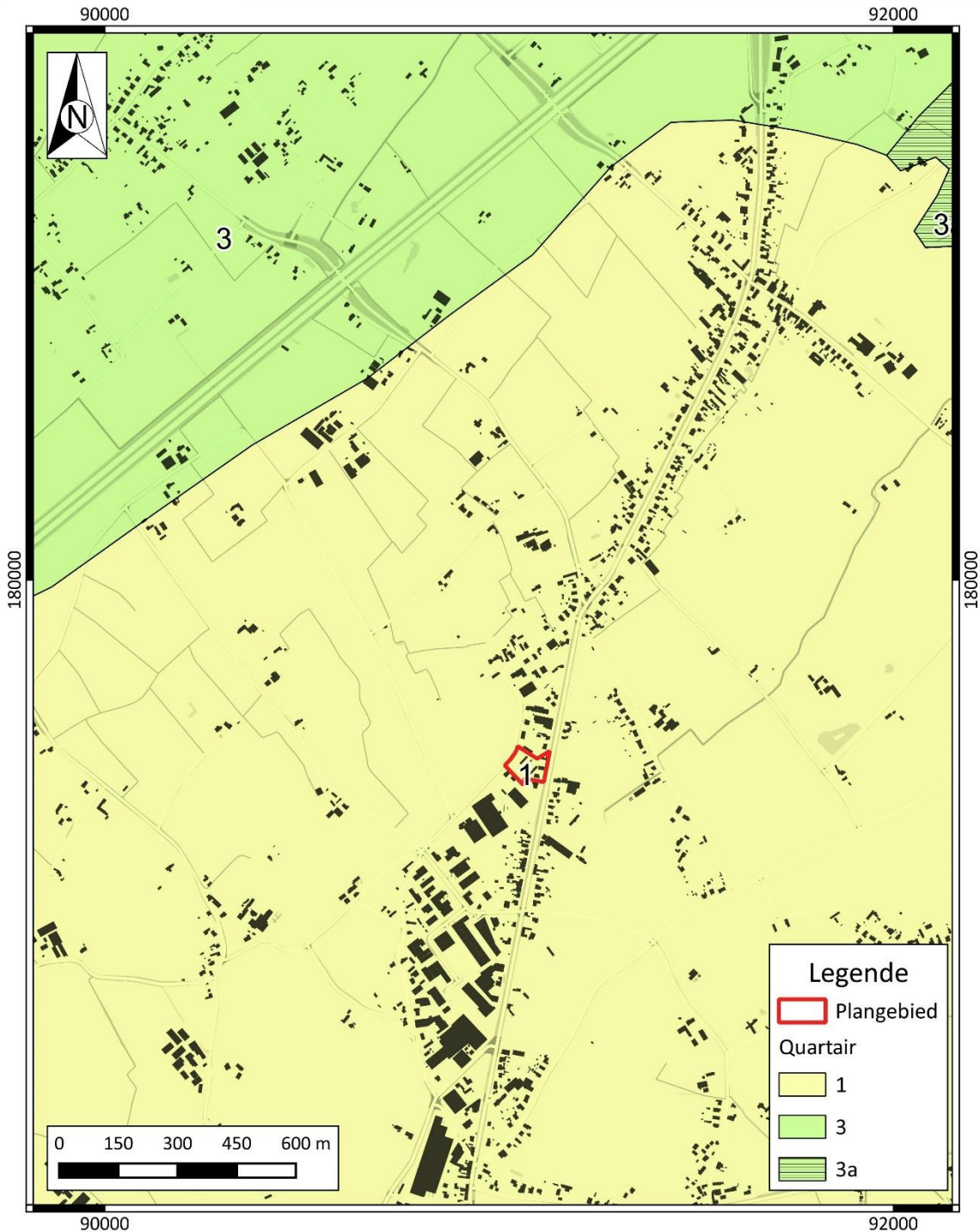
BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied op de Tertiairgeologische kaart	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:5958

Plan 9: Plangebied op de tertiairgeologische kaart¹⁶ (digitaal; 1:50.000; 27012020)

¹⁶ DOV VLAANDEREN 2020b

BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied op de Quartairgeologische kaart (1:200.000)	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:11917

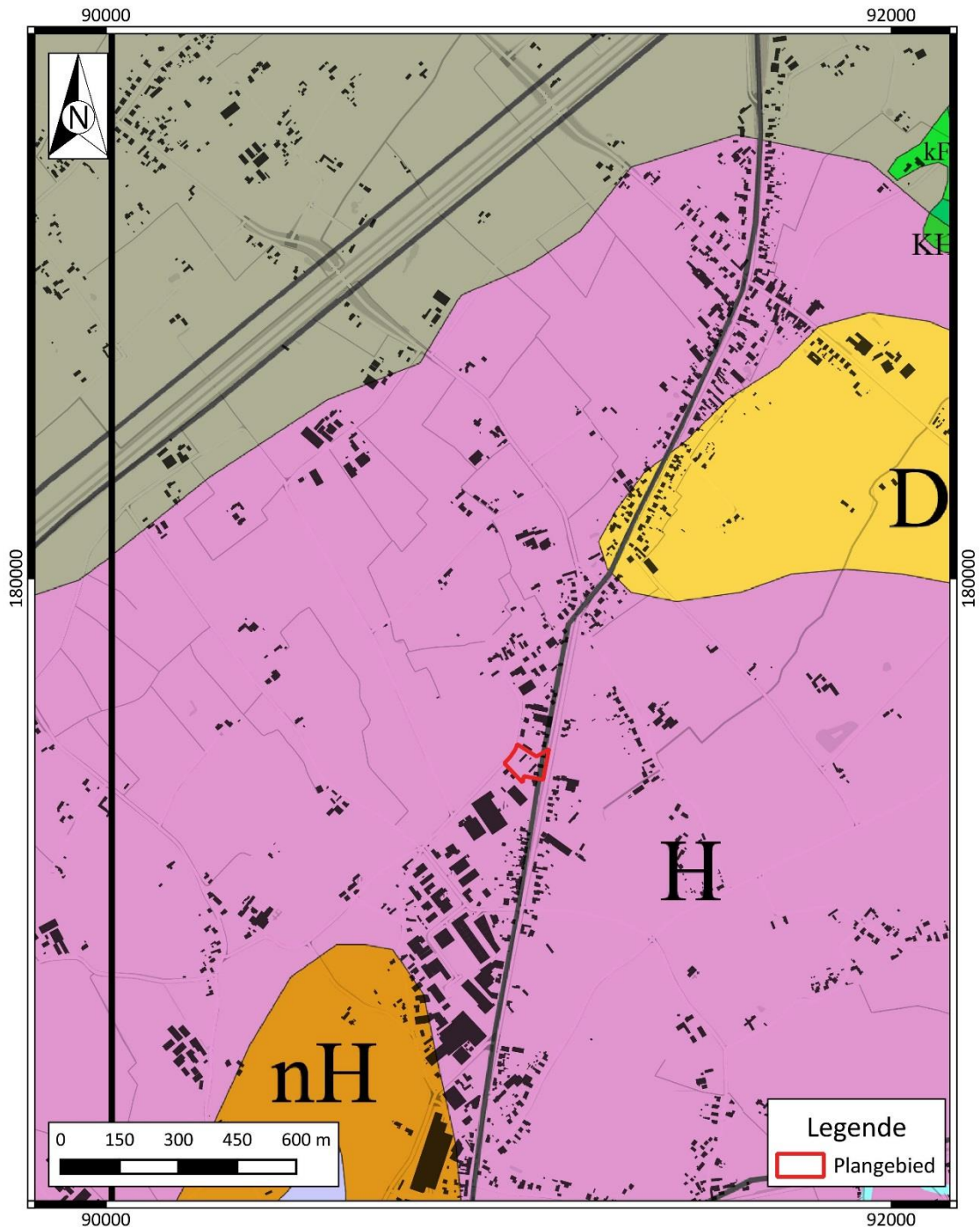

Plan 10: Plangebied op de quartairgeologische kaart¹⁷ (digitaal; 1:200.000; 27012020)

¹⁷ DOV VLAANDEREN 2020c

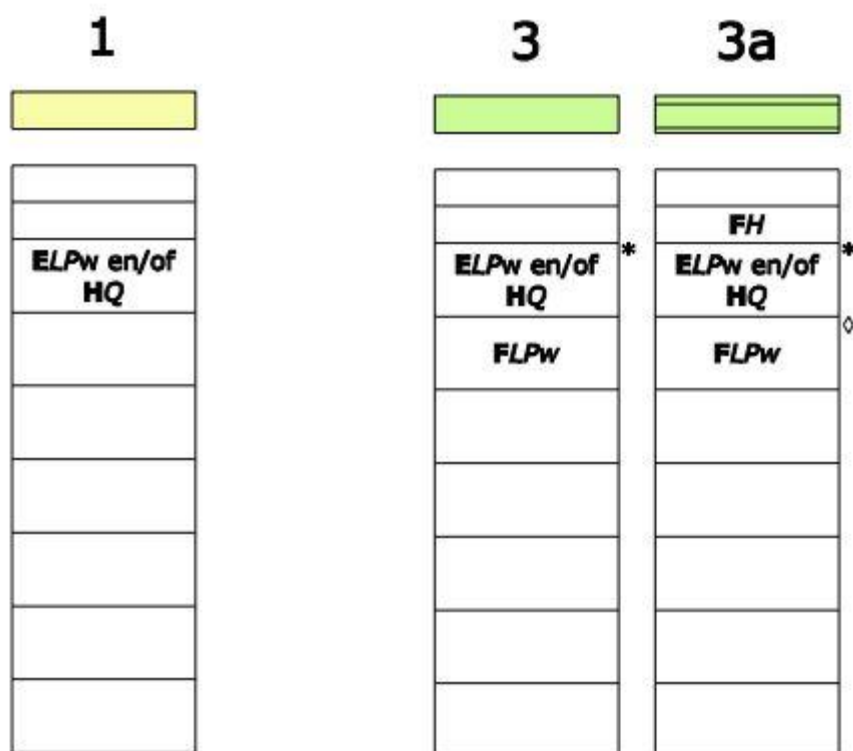

BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied op de Quartairgeologische kaart (1:50.000)	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:11917

Plan 11: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000¹⁸ (digitaal; 1:50.000; 27012020)

¹⁸ DOV VLAANDEREN 2020c

Figuur 4: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied¹⁹

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als **OB en Scc(h)** en wordt grotendeels omringd door **Scp** en **Sdh**:

- **OB**: Bebouwde grond

Bebouwde grond impliceert dat de natuurlijke bodem sterk antropogeen verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

- **Scc(h)**: Matig droge lemige zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont

Deze bodems hebben een gedegradeerde textuur B-horizont en worden ook wel Prepodzolen genoemd. De bouwvoor is 25 -30 cm dik, is donker grijsbruin en rust in sommige gevallen op een weinig duidelijke kleur B-horizont. De Bt begint op 40 - 100 cm, uitzonderlijk dieper. Hij is bruin tot geelbruin in het bovenste gedeelte en vertoont zeer bleekbruine zandige strepen en vlekken. In het onderste gedeelte komen gleyverschijnselen voor vanaf 60 - 90 cm. De overgangshorizont is iets grijzer en rust op de gedegradeerde Bt met roodbruine ijzerconcreties en bruine kleihoudende brokken.

- **Scp**: Matig droge lemig zandgronden zonder profielontwikkeling

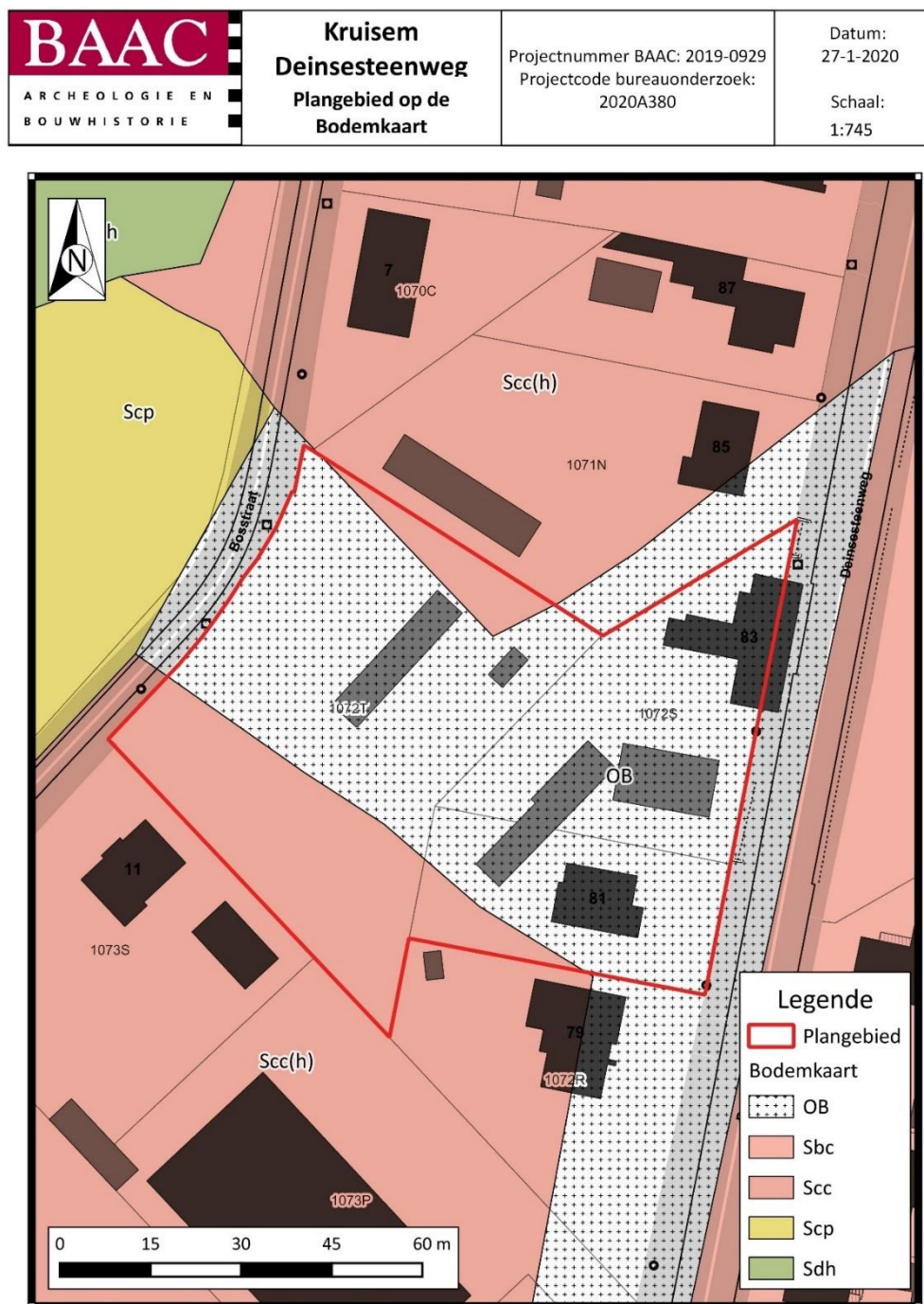
Deze matig droge lemige zandgronden vertonen een grijsbruine humuslaag. Op de diepte van 60 - 90 cm begint de gegleyifieerde zone.

¹⁹ DOV VLAANDEREN 2020c

- **SdH:** Matig natte lemig zandgronden met verbrokkelde humus en/of ijzer B-horizont

Deze gronden zijn Postpodzolen met een goed humeuze, gehomogeniseerde bovengrond (Ap) die 30 tot 50 cm dik is. Lokaal is de Podzol B bijna volledig verdwenen. Moeilijk waarneembare roestverschijnselen noteert men vanaf de diepte van 40 - 60 cm. De sterk gevlekte en roestige C-horizont is duidelijk gleyig materiaal.

Plan 12: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen²⁰ (digitaal; 1:20.000; 27012020)

²⁰ DOV VLAANDEREN 2020a

1.2.2 Historisch kader

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Kruisem. Kruisem is ontstaan door de fusie van de gemeentes Kruishoutem en Zingem op 1 januari 2019.²¹

In de historische bronnen komt de gemeente voor vanaf de 2de helft van de 9de eeuw, waarbij de “*villa dominica hulthem*” vermeld wordt in een charter van Karel de Kale. In het charter is te lezen dat hulthem deel uitmaakt van de bezittingen van de abt van de Sint-Amandsabdij van Elnone gelegen in Noord-Frankrijk. In een brief daterend uit het eerste kwart van de 11de eeuw worden landbouwbedrijven “*in uilla holthem*” opgesomd die door graaf Arnulf I werden ontnomen en nu gerestitueerd. De brief werd geschreven door Othelboldus, een abt van de Sint-Baafsabdij in Gent, gericht aan Otgiva, gravin van Vlaanderen.²²

Hulthem, holthem en houtem kan etymologisch verklaard worden door de Germaanse woorden *hulta* (= bos) en *haima* (= woning). De naam betekent dus net zoveel als “woonplaats in het bos”.

In 1227, na de tweede kruistocht, kreeg hulthem of houtem een relikwie in haar bezit dat afkomstig was van het Heilig Kruis. De stad wordt vanaf dan geattesteerd als “*Sancte Crucis Houthem*”. Deze naam evolueerde doorheen de geschiedenis tot Kruishoutem.

De gemeente bestaat uit verschillende gehuchten welke allemaal een Germaans toponiem hebben. Verschillende dorpen zoals Huttegem, Riemegem, Herlegem, Rekkem en Zijldgem wijzen op vroegmiddeleeuwse dorpskernen.

De belangrijkste heerlijkheid van Kruisem (Kruishoutem) is de Ayshove, gelegen ten noordoosten van de huidige dorpskern. De heerlijkheid kent zijn oorsprong vanaf de post-Karolingische periode. Kenmerkend voor deze heerlijkheid is de Ayshovedries met een centrale akker en hoeve. Het hof groeide uit tot een burcht. De burcht werd in de 17de eeuw vervangen door het huidige kasteel van Kruishoutem. Het kasteel werd gebouwd door de Jauche familie op de funderingen van Ayshoveburcht. In totaal had de Ayshove heerlijkheid zo’n 200 lenen. In 1670 werd het tot graafschap verheven.²³

De heemkundige kring van Kruishoutem maakt melding dat de Duitse soldaten zich verscholen in het kasteel van Herlegem. Tijdens de bevrijding in 1918 zou er een heuse klopjacht geweest zijn op de soldaten door de Britten en de Amerikanen. Op het kasteeldomein en in de omgeving zouden er ook Duitse artilleriebatterijen opgesteld moeten zijn.²⁴ Birger Stichelbaut gecontacteerd, werkzaam aan de Universiteit Gent en specialist inzake WO I relictten deed een onderzoek naar WO I-relictten in deze omgeving, maar kon echter geen WO I relictten terugvinden.

Kruishoutem maakte als “hoogpointerij” op bestuurlijk-fiscaal vlak deel uit van de kasselrij Oudenaarde. Een aanzienlijk deel van de gemeente was lange tijd bebost. Verder is Kruishoutem een typische agrarische gemeente met tientallen hoeven teruggaand op middeleeuwse pachthoven.²⁵ Tijdens de post-middeleeuwen deed de weefnijverheid zijn intrede en in de 19de eeuw huisvestte Kruishoutem ook een steenbakkerij, brouwerij, jeneverstokerij en tien molens voor bloem en olie. Na de Tweede Wereldoorlog groeide Kruishoutem uit tot de belangrijkste pluimvee- en eiermarkt van

²¹ <http://fusie.kz.be/> geraadpleegd op 25-01-2019.

²² IOE 2020 ID: 74372

²³ IOE 2020

²⁴ <https://www.hulthem.be/index.php/kruishoutem/kruishoutemse-kastelen/16-kruishoutemse-kronieken/2012/119-adolphe-en-de-duitsers>

²⁵ IOE 2020

West-Europa en ontstonden rond het ei allerlei activiteiten, die op heden tot het belangrijke folkloristisch erfgoed van de gemeente mogen gerekend worden.²⁶

1.2.3 Cartografische bronnen

Ferraris (1771-1778)

Op de Ferrariskaart²⁷ (Plan 13) is te zien dat zich binnen het plangebied een gebouw bevindt. Ook net ten zuiden van het terrein staan twee gebouwen, waarbij één gebouw binnen het plangebied valt bij een nauwkeurigere georeferentie (Plan 14). Deze drie gebouwen met grasland rond worden ingesloten door de Bosstraat die al duidelijk aanwezig is en een bomenrij rondom deze gebouwen. Ten noordwesten van de Bosstraat (en het plangebied) ligt er ook effectief een bos. Binnen het plangebied loopt waarschijnlijk een wandelpad vanaf het bos tot ten zuidoosten van het plangebied. Dit stopt aan een straat, vermoedelijk de voorloper van de Deinsesteenweg.

Vandermaelen (1846-1854)

Ter hoogte van het plangebied wordt op de Vandermaelenkaart²⁸ (Plan 15) het wandelpad, het bos en de Bosstraat identiek afgebeeld als op de Ferrariskaart. De gebouwen zijn niet meer aanwezig binnen het plangebied of net erbuiten. Er komen wel drie gebouwen voor iets ten zuidwesten van het plangebied.

Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

Op de Atlas der Buurtwegen²⁹ (Plan 16) wordt helemaal hetzelfde afgebeeld als op de Vandermaelenkaart. Binnen het plangebied komt een wandelpad voor en het terrein wordt ingesloten door de Bosstraat ("*chemin n 31*") en de Deinsesteenweg ("*Deynze*").

Popp (1842-1879)

De Poppkaart³⁰ (Plan 17) toont helemaal hetzelfde als de Atlas der Buurtwegen en de Poppkaart.

²⁶ HASQUIN & VAN UYTVEN 1980

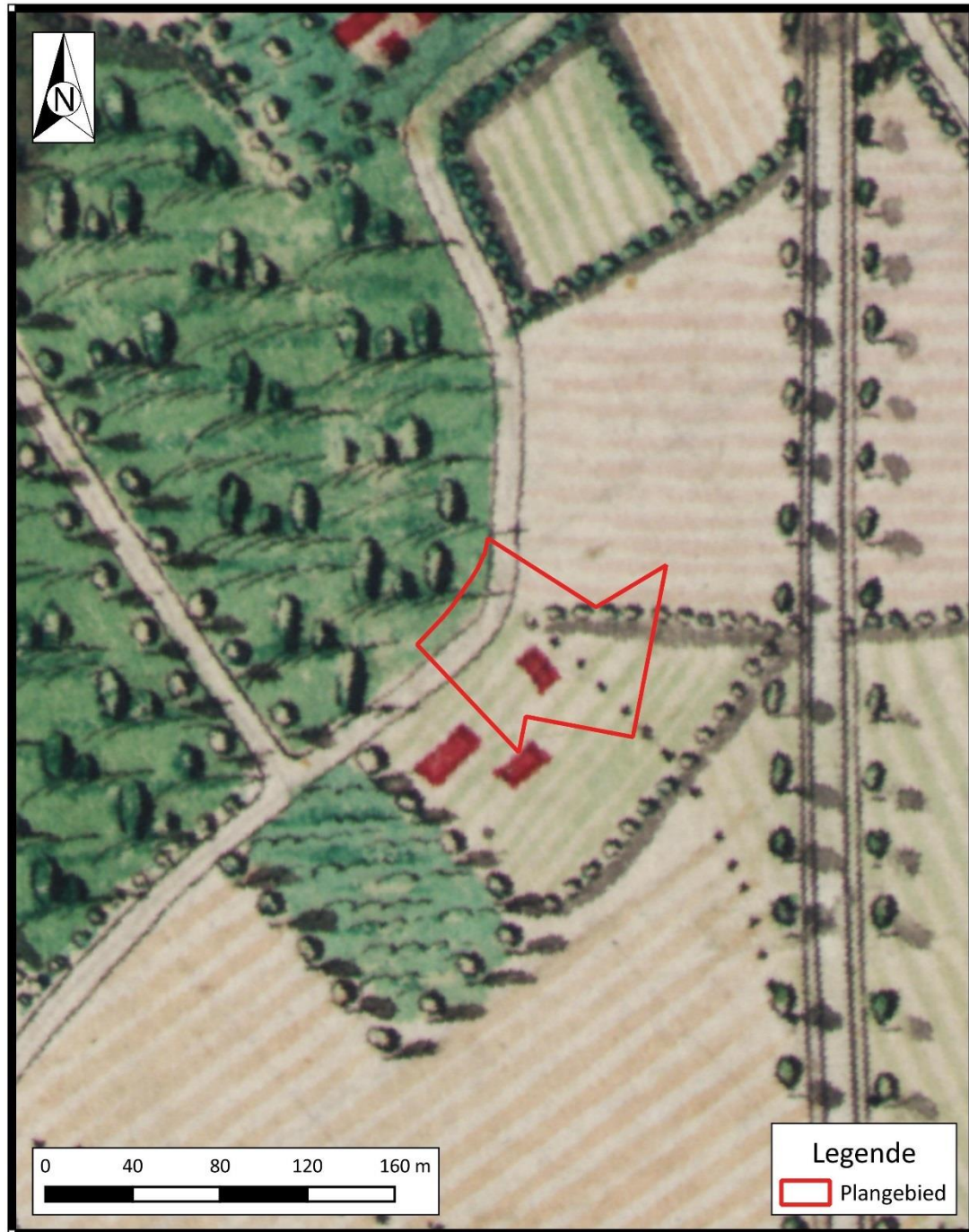
²⁷ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020

²⁸ GEOPUNT 2020f

²⁹ GEOPUNT 2020e

³⁰ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020

BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied op de Ferriskaart	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:2234

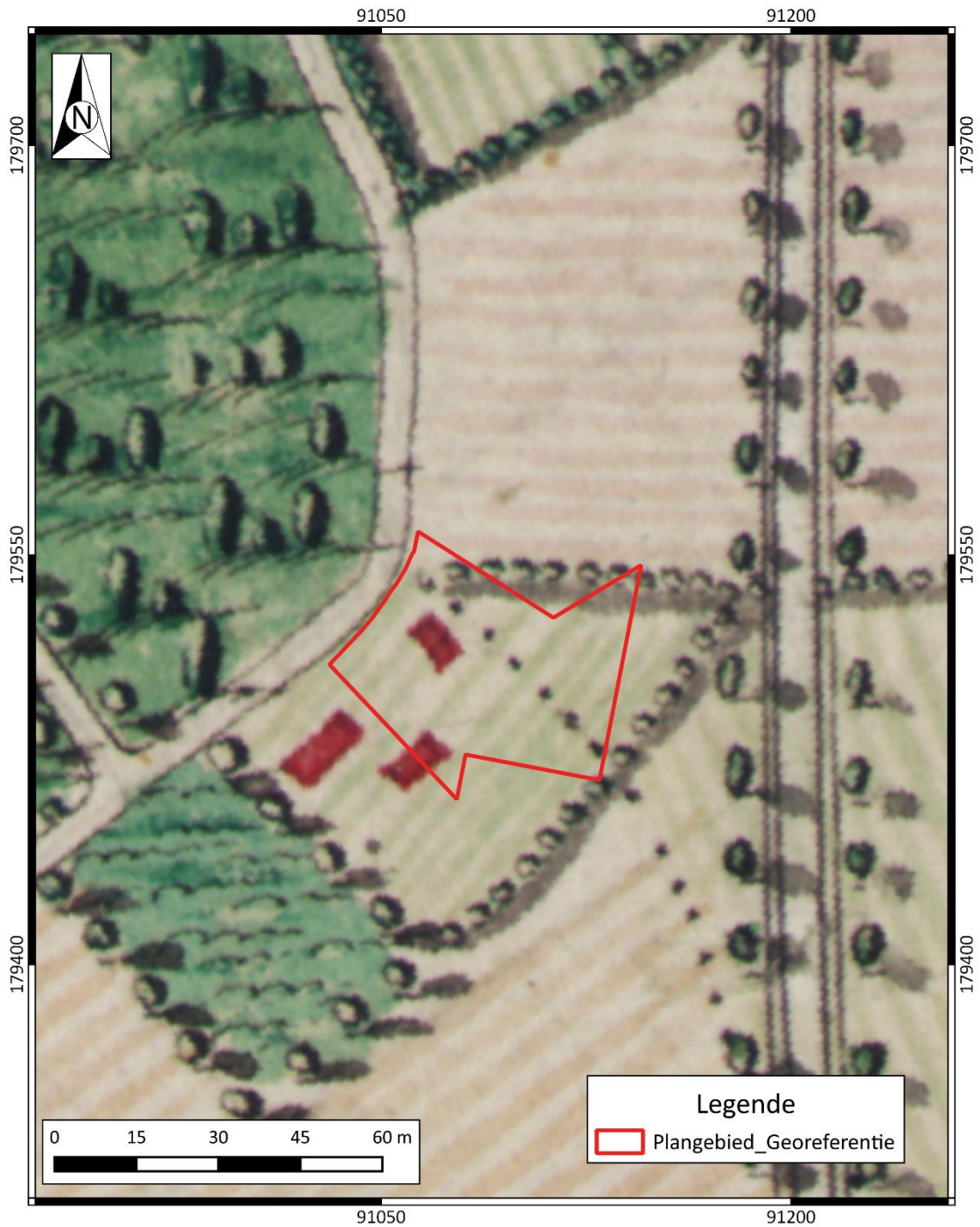

Plan 13: Plangebied op de Ferriskaart³¹ (analoog; 1:25.000; 27012020)

³¹ GEOPUNT 2020b

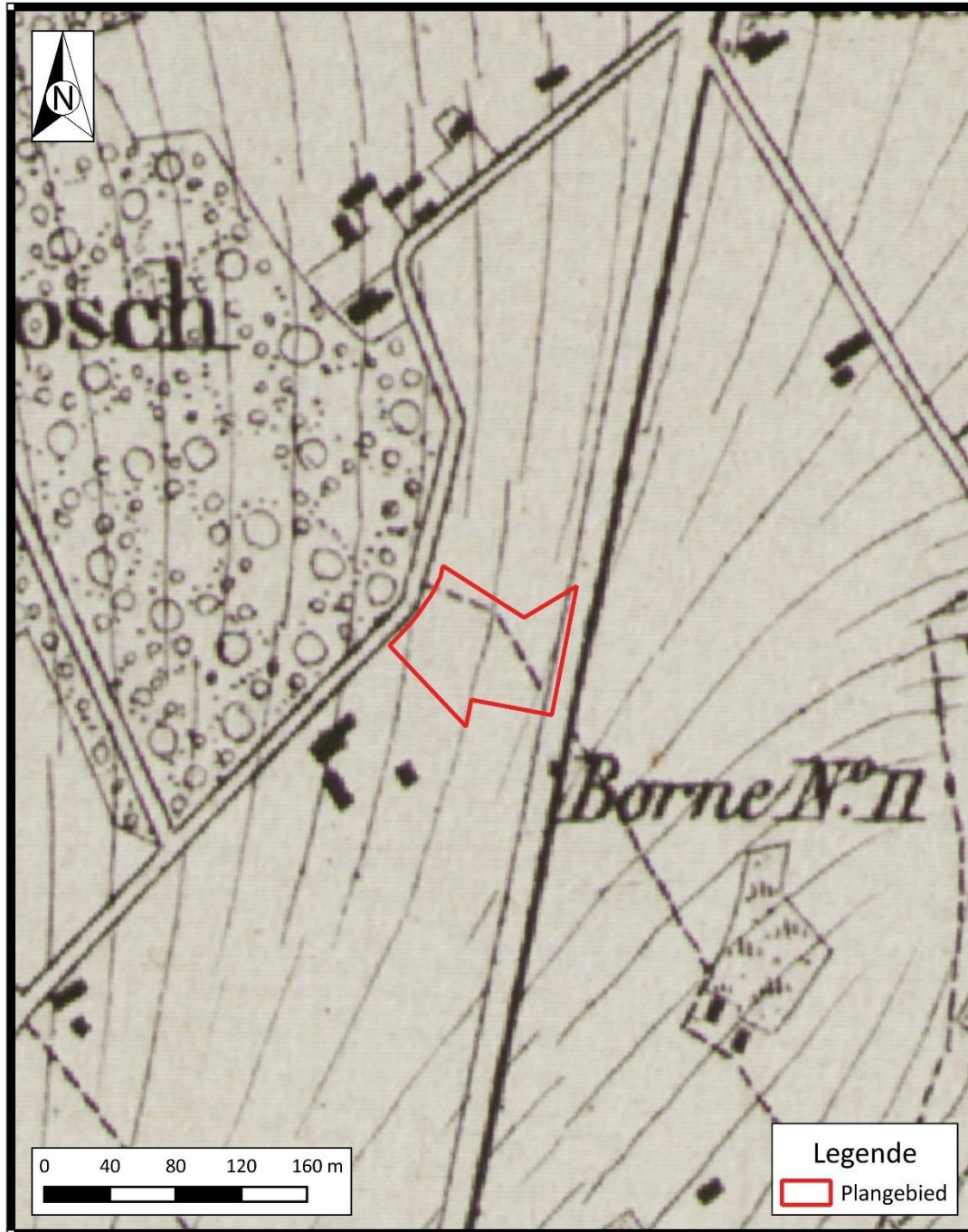
BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied met georeferentie op de Ferriskaart	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 11-3-2020 Schaal: 1:1708

Plan 14: Plangebied op de Ferriskaart met meer nauwkeurige georeferentie³² (analoog; 1:25.000; 11032020)

³² GEOPUNT 2020b

BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied op de Vandermaelenkaart	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:2979

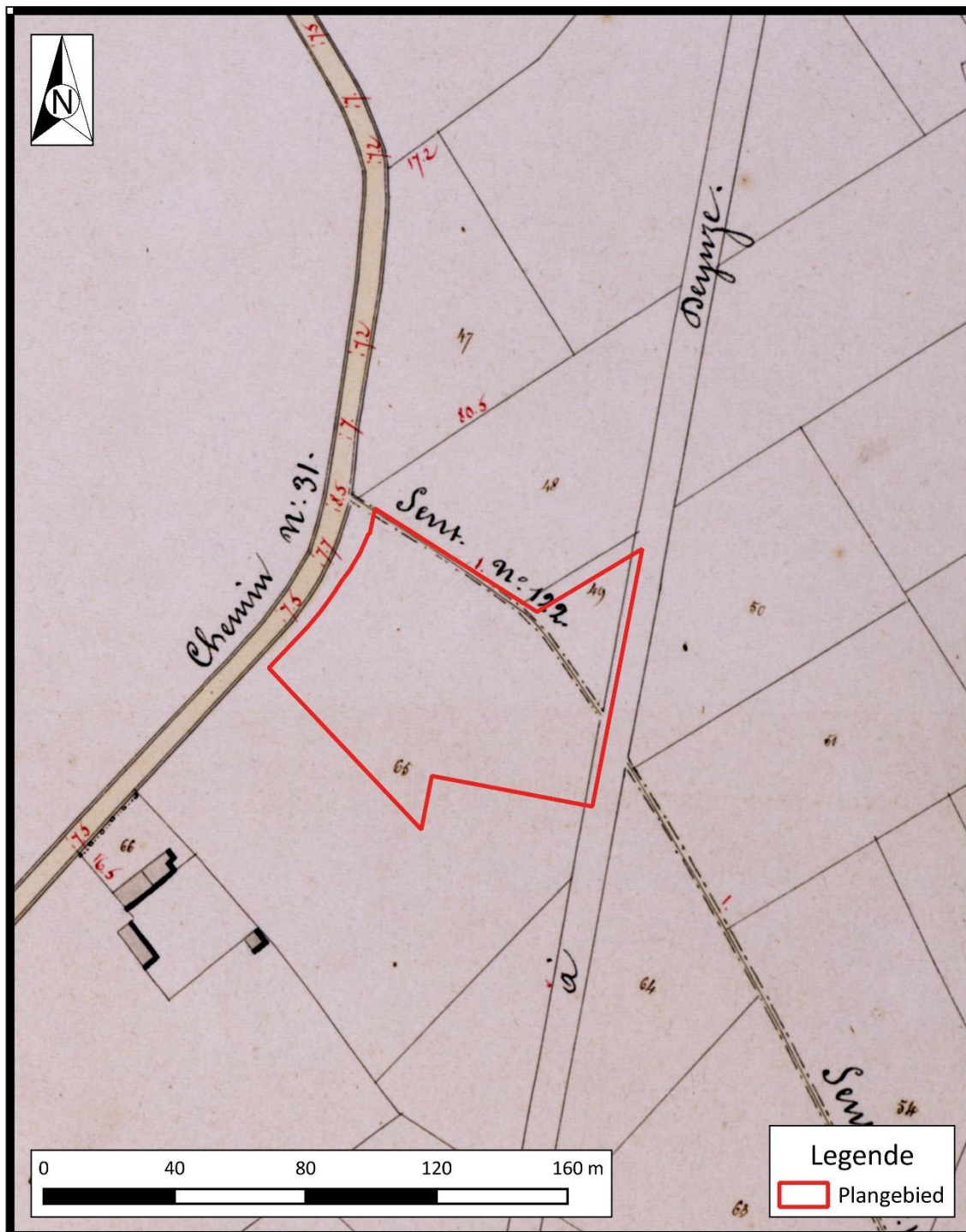

Plan 15: Plangebied op de Vandermaelenkaart³³ (analoog; 1:20.000; 27012020)

³³ GEOPUNT 2020c

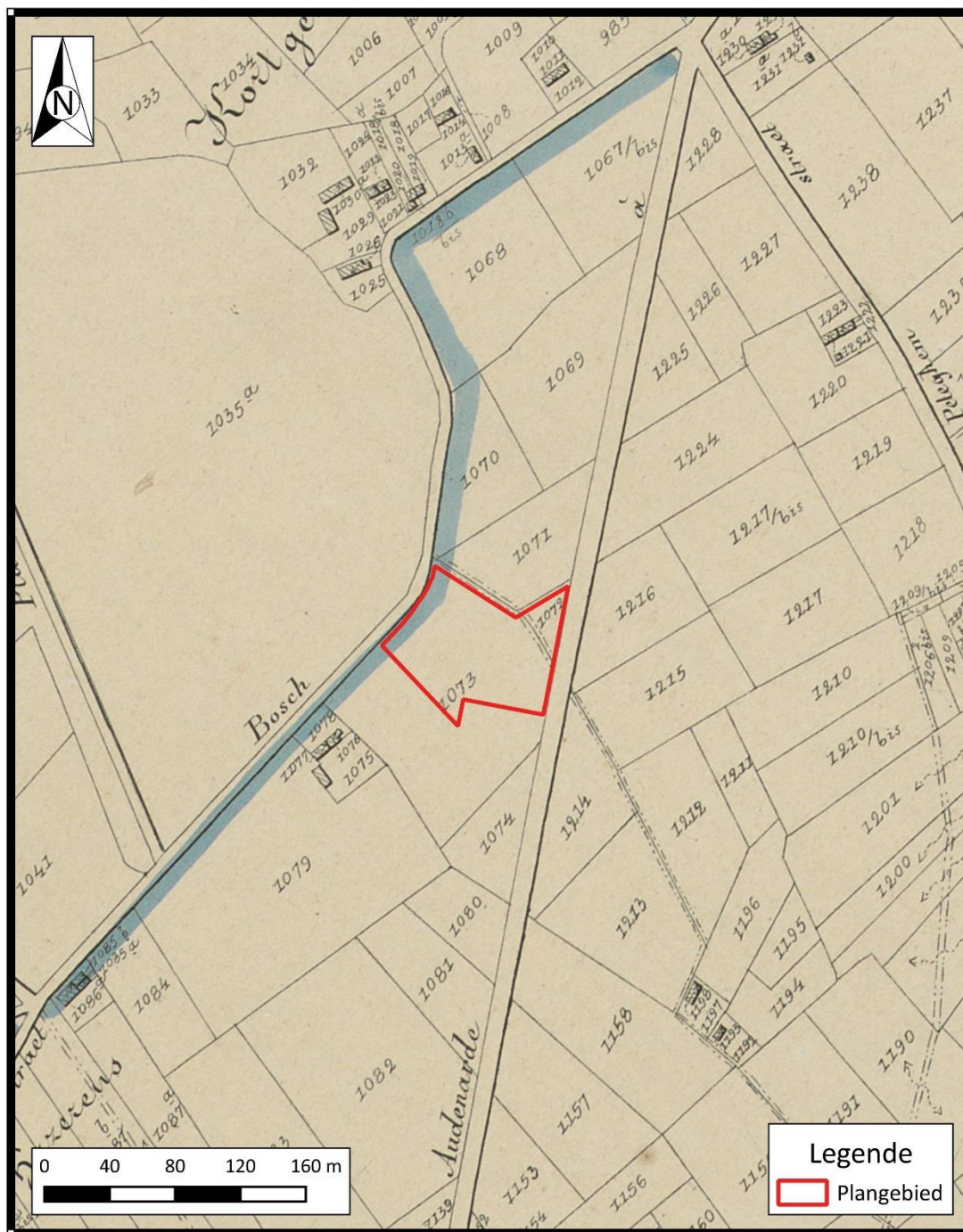
BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied op de Atlas der Buurtwegen	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:1490

Plan 16: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen³⁴ (analoog; 1:2500; 27012020)

³⁴ GEOPUNT 2020a

BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied op Poppkaart	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:2979

Plan 17: Plangebied op de Poppkaart³⁵ (analoog; 1:1.250-1:7.500; 27012020)

³⁵ GEOPUNT 2020d

Andere orthofotografische bronnen

Op de oudste orthofotografische foto blijkt dat er al gebouwen stonden op het plangebied tussen 1979 en 1990 (Plan 18).

Plan 18: Plangebied op de orthofoto van tussen 1979-1990 (1:1; digitaal; 17032020)³⁶

³⁶ AGIV 2020d

1.2.4 Archeologisch kader

Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied. Voor het plangebied zelf aan de Deinsesteenweg 81-83 zijn geen archeologische waarden gekend (Plan 19).³⁷ Rondom het projectgebied zijn de volgende meldingen gekend (Tabel 2):

Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.³⁸

CAI-NUMMER	OMSCHRIJVING
503262	KRUISSHOUTEM-HET SPIETJE / ONBEPaald / NEOLITHIUM / VUURSTEEN
503263	KRUISSHOUTEM-HET SPIETJE 2 / ONBEPaald / IJZERTIJD / ZONE MET IJZERTIJDVONDSTEN
503265	KRUISSHOUTEM-FONTEYNKOUTER I / VELDPROSPECTIE / VUURSTEEN UIT HET NEOLITHIUM, AARDEWERK EN BOUWMATERIAAL UIT DE MIDDEN-ROMEINSE TIJD
207814	KRUISSHOUTEM-TJOLLEVELDREEF / METAALDETECTIE / MUNTEN UIT DE IJZERTIJD
215484	KRUISSHOUTEM-KASTEELSTRAAT / METAALDETECTIE / MUNTEN UIT DE VROEGE MIDDELEEUWEN
158086	KRUISSHOUTEM-KASTEEL / ONBEPaald / WATERKASTEEL UIT DE LATE MIDDELEEUWEN
150881	KRUISSHOUTEM-MOERASSTRAAT / OPGRAVING / GRAFHEUVEL UIT DE BRONSTIJD, VLAGRAF UIT DE MIDDEN-BRONSTIJD, KUILEN UIT DE KLOKBEKERCULTUUR, GRACHTEN EN GREPPELS UIT DE ROMEINSE TIJD, AARDEWERK UIT HET NEOLITHIUM
152705	KRUISSHOUTEM-OUWEGEMSESTRAAT 1 / ONBEPaald / MUNTEN UIT DE LATE MIDDELEEUWEN
503273	KRUISSHOUTEM-HOOGMOLEN / ONBEPaald / MOLEN UIT DE 16 ^{DE} EEUW
500506	KRUISSHOUTEM-FONTEYNKOUTER II / VELDPROSPECTIE / LOSSE VONDSTEN UIT HET NEOLITHIUM
503279	KRUISSHOUTEM-HOF TE WIJCKHUYZE / OPGRAVING / SITE MET WALGRACHT UIT DE LATE MIDDELEEUWEN, SPOREN UIT DE 19 ^{DE} EEUW, GRACHT UIT DE LATE MIDDELEEUWEN

³⁷ CAI 2020

³⁸ CAI 2020

223370	KRUISSHOUTEM-WIJKHUIS III / METAALDETECTIE / FIBULA UIT DE KAROLINGISCHE PERIODE
503266	KRUISSHOUTEM-WIJKHUIS I / VELDPROSPECTIE + OPGRAVING / VLAKGRAF UIT HET NEOLITHICUM, LOSSE VONDSTEN UIT HET MESOLITHICUM EN HET NEOLITHICUM, PAALKUILEN UIT DE BRONSTIJD, AARDEWERK UIT DE METAALTIJDEN, LOSSE VONDSTEN UIT DE ROMEINSE TIJD, VLAKGRAF UIT DE ROMEINSE TIJD
500511	KRUISSHOUTEM-NAZARETHSESTRAAT I / TOEVALSVONDST / LOSSE VONDSTEN UIT HET NEOLITHICUM

In de ruime omgeving rondom het plangebied (tot 1,5 km rondom het onderzoeksterrein) worden enkele CAI-waarden aangetroffen uit quasi alle periodes. Er komen waarden voor die aangetroffen werden via opgravingen, via veldprospecties of metaaldetectie of waarden die onbepaald aangetroffen werden:

– Opgravingen

Er zijn minstens drie opgravingen in het buurt van het plangebied uitgevoerd: Kruishoutem-Moerasstraat³⁹, Kruishoutem-Hof te Wijckhuyze⁴⁰ en Kruishoutem-Wijkhuis I.⁴¹

De opgraving Kruishoutem-Moerasstraat bracht een grafheuvel uit de bronstijd aan het licht, evenals een vlakgraf uit de midden-bronstijd, kuilen uit de klokbekercultuur, grachten en greppels uit de Romeinse tijd en aardewerk uit het neolithicum. Bij het Hof Te Wijckhuyse bracht een opgraving uit 1997 middeleeuwse, laatmiddeleeuwse en postmiddeleeuwse sporen en vondsten aan het licht waardoor de occupatiegeschiedenis van de site tot de 10de of 13de eeuw kan teruggaan. Bij de opgraving Wijkhuis I werden vondsten uit het mesolithicum, de metaaltijden en de Romeinse tijd, en sporen uit het neolithicum (vlakgraf), de bronstijd (paalkuilen) en de Romeinse tijd (graven) gedaan.

– Veldprospectie en metaaldetectie

Via veldprospectie en metaaldetectie werden voornamelijk vondsten uit de steentijd aangetroffen, zoals vuursteen uit het neolithicum (CAI ID 500506, CAI ID 500511, CAI ID 503265), aardewerk uit de Romeinse tijd (CAI ID 503265) en munten/metaal uit de ijzertijd (CAI ID 207814) en vroege middeleeuwen (CAI ID 215484, CAI ID 223370).

– Onbepaald

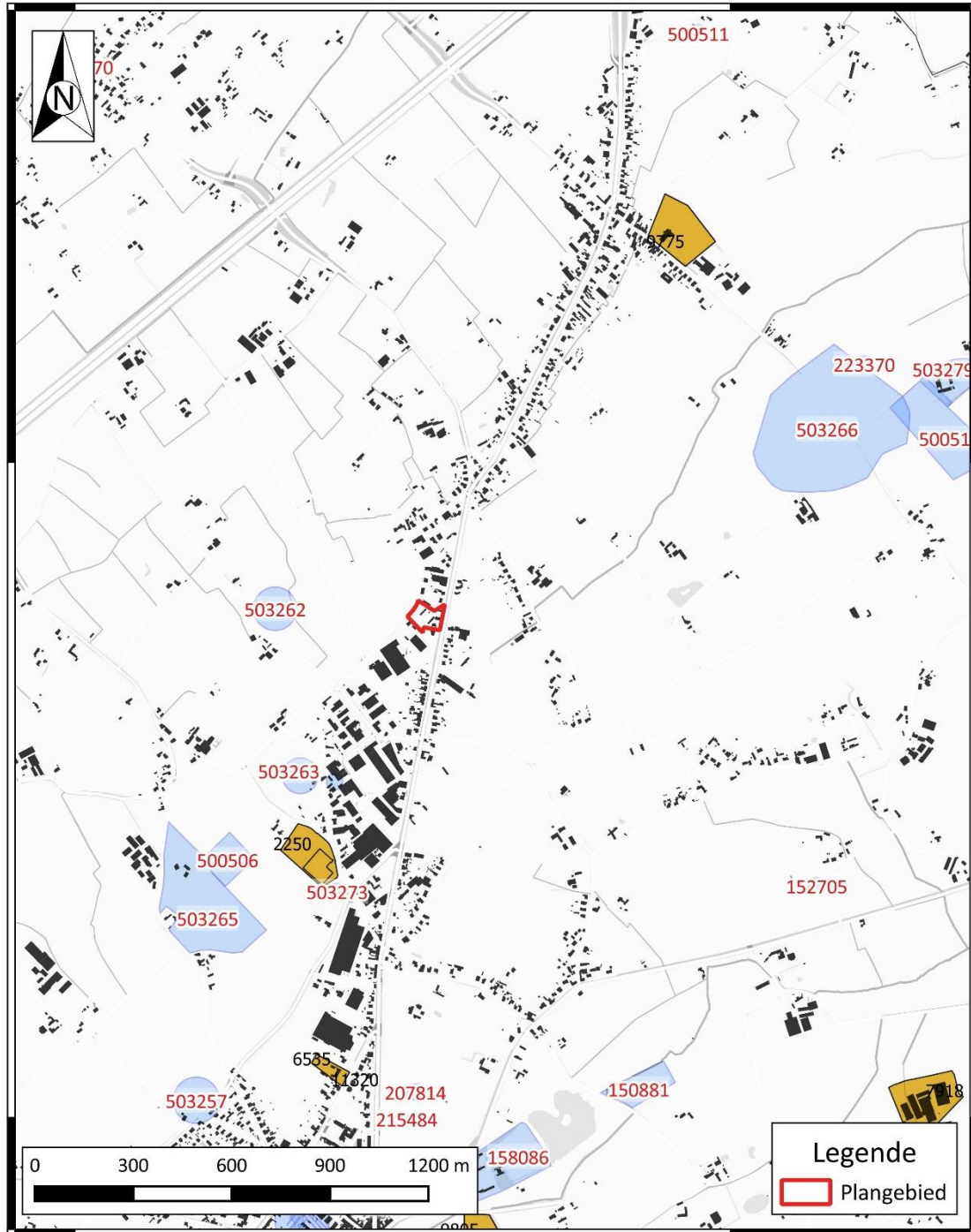
Er kwamen enkele CAI-waarden voor waarbij het niet duidelijk is hoe deze werden aangetroffen. Het gaat hier over vuursteen uit het neolithicum (CAI ID 503262), vondsten uit de ijzertijd (CAI ID 503263) en munten uit de late middeleeuwen (CAI ID 152705). Er werd ook een laatmiddeleeuws kasteel (CAI ID 158086) aangetroffen en een molen uit de 16de eeuw (CAI ID 503273), potentieel via onderzoek op historische kaarten.

³⁹ Deschieter, J. Wandel 2010

⁴⁰ BAUTERS & BRAECKMAN 1998

⁴¹ BOURGEOIS et al. 1983

BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Plangebied op de CAI	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 27-1-2020 Schaal: 1:14896

Plan 19: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart⁴² (digitaal; 1:1; 27012020)

⁴² CAI 2020

Ander archeologisch onderzoek in de regio*Tabel 3: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio*

AN(BS)/N/EV ID	TOPONIEM	ONDERZOEK	ADVIES
AN ID 6535	KRUISHOUTEM OMMEGANGSTRAAT	BOZ	VAB, WAB, PS
AN ID 9775	KRUISHOUTEM PASSIONISTENSTRAAT	BOZ	LB, (VAB, WAB), PS
AN ID 7918	KRUISHOUTEM AKKERSTRAAT	BOZ	PS
AN ID 2250	KRUISHOUTEM HOOGMOLENSTRAAT	BOZ, LB	PS
N ID 11320	KRUISEM BROUWERIJSTRAAT	PS	/
N ID 11721	KRUISEM PASSIONISTENSTRAAT	LB, VAB, PS	SPORENOPGRAVING
N ID 13067	KRUISEM AKKERSTRAAT	PS	/
N ID 11116	KRUISEM HOOGMOLENSTRAAT	PS	/

Voor locaties in de nabije omgeving werden verschillende archeologienota's opgemaakt, sommige met al een uitgevoerd vervolgonderzoek:

- AN Kruishoutem Passionistenstraat (AN ID 9775)⁴³ + N Kruisem Passionistenstraat (AN ID 11721)⁴⁴

In kader van de archeologienota Kruishoutem Passionistenstraat werd een bureauonderzoek uitgevoerd door het VEC voor het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning. Op basis van het bureauonderzoek werden archeologische resten uit de periode vanaf het paleolithicum tot en met de late middeleeuwen verwacht. Omdat er onvoldoende informatie verzameld kon worden om definitieve uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed in de bodem, werd besloten om over te gaan tot een vooronderzoek met ingreep in de bodem onder de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek, potentieel gevolgd door archeologische boringen en een proefsleuvenonderzoek.

Dit vervolgonderzoek werd uitgevoerd in de zomer van 2019, tevens door het VEC. Tijdens dit onderzoek werd de bodem deels intact bevonden waardoor een verkennend booronderzoek nodig

⁴³ Vermeersch 2019

⁴⁴ Schoups, A. Wijnen, J. Stevens, F. Belis, B. Siemens 2019

was. Tijdens dit onderzoek wordt het plangebied geëvalueerd voor eventuele steentijdresten. Tijdens dit onderzoek werd geen steentijdvindplaats gekarteerd. Het proefsleuvenonderzoek wees uit dat de bodem zeer verschillend van locatie tot locatie en dat een intacte bodem alleen rond de voormalige bebouwing werd aangetroffen. Hierin werden dan ook een aantal sporen aangetroffen. Toch werd ook geconcludeerd dat de E- en B-horizont op de meeste plaatsen ontbrak waardoor sommige sporen verdwenen of afgetopt kunnen zijn. Tijdens het onderzoek werden verschillende archeologische sporen aangetroffen. In het westen gaat het om een waterput, enkele greppels en een enkele paalkuil. Zowel de greppels als de waterput dateren uit de volle middeleeuwen. De greppels kunnen geïnterpreteerd worden als mogelijke erfgreppels en/of perceelsgreppels. Het gebrek aan paalkuilen of kuilen in deze zone kan verklaard worden door het afgetopt bodemprofiel. Diepere sporen kunnen echter nog bewaard zijn gebleven. In het oosten werden gelijkaardige sporen aangetroffen waaronder greppels, waterputten en (paal)kuilen. Vermoedelijk betreft het hier een tweede middeleeuws erf. Om dit potentieel verder te kaderen werd een opgraving geadviseerd. Deze werd nog niet uitgevoerd tot de dag van vandaag.

- AN Kruishoutem Akkerstraat (AN ID 7918)⁴⁵ + N Kruisem Akkerstraat (N ID 13067)⁴⁶

In kader van de archeologienota Kruishoutem Akkerstraat werd een bureauonderzoek uitgevoerd door RAAP België, voor het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning. Op basis van dit onderzoek werden sporen vanaf de steentijd tot de middeleeuwen verwacht. Het bureauonderzoek toonde aan dat het bodemarchief in het grootste deel van het plangebied reeds onderhevig geweest is aan ingrepen die wellicht een verstoring tot gevolg hebben. Een zone die heden in gebruik is als akkerland is wellicht onverstoorde. Hier kan eventueel aanwezig archeologisch erfgoed dus nog bewaard zijn. In de onmiddellijke omgeving zijn eerder weinig archeologische indicatoren gekend. Ruimer bekeken wijzen archeologische indicatoren op een rijk archeologisch verleden van Kruishoutem, dat landschappelijk gezien interessant gelegen is op een interfluviaal plateau. Er kan niet uitgesloten worden dat archeologische relictten aanwezig zijn binnen het onverstoorde deel van het plangebied. Omdat er onvoldoende informatie verzameld kon worden om definitieve uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed in de bodem, werd besloten om over te gaan tot een vooronderzoek met ingreep in de bodem onder de vorm van een proefsleuvenonderzoek.

Dit vooronderzoek met ingreep in de bodem werd uitgevoerd door Monument Vanderkerckhove. Er werd geen archeologische site (geen sporen of structuren) aangetroffen in het onderzochte gebied. Bovendien zijn geen indicaties van steentijdsites of vondsten uit de steentijden gedaan. Er werd geen verder onderzoek aangeraden.

- AN Kruishoutem Ommegangstraat (AN ID 6535)⁴⁷ + Nota Brouwerijstraat (N ID 11320)⁴⁸

In kader van de archeologienota Kruishoutem Ommegangstraat werd een bureauonderzoek uitgevoerd door DL&H in 2018. Landschappelijk gezien is de ligging van het projectgebied interessant. Het projectgebied bevindt zich op een tertiaire getuigenheuvel van het Leie-Schelde interfluvium dat als oud inversieterras van de oer-Schelde in het landschap van verdere grootschalige erosie bespaard bleef. Zowel de ligging als de lemig zandige bodem op de grens met de zandleemstreek en de nabijheid van de Stampkotbeek maken het terrein interessant voor bewoning in het verleden. De ouderdom van de ontginning is echter moeilijk in te schatten maar een neolithische aanwezigheid is zeker niet uit te sluiten. Het archeologisch potentieel voor het plangebied is behoorlijk, waardoor verder onderzoek met ingreep in de bodem (proefsleuven) essentieel is.

⁴⁵ VAN QUATHAM 2018

⁴⁶ Pepermans, J. Vanhoutte 2019

⁴⁷ De Kreyger, F. De Brant, R. Hoorne 2018

⁴⁸ De Kreyger, F. Genbrugge, S. De Logi 2019

Het onderzoek werd uitgevoerd in mei 2019, tevens door DL&H-Archeologie. De resultaten van het proefsleuvenonderzoek wijzen niet op de aanwezigheid van een archeologische site. Het proefsleuvenonderzoek leverde geen sporen op die ouder zijn dan de eigen tijd en zijn herkenbaar op de beschikbare orthofoto's. Hierdoor is verder onderzoek niet relevant.

- AN Kruishoutem Hoogmolenstraat (AN ID 2250)⁴⁹ + N Kruisem Hoogmolenstraat (N ID 11116)⁵⁰

Naar aanleiding van een stedenbouwkundig project langs de Hoogmolenstraat - Nonnegatstraat werd een archeologienota opgesteld door Baac Vlaanderen. De uitgevoerde bureaustudie wees op een hoge ligging van het onderzoeksterrein, hetgeen van oudsher een grote aantrekkingskracht uitoefende op de mens. Daarnaast werd het onderzoeksterrein in de afgelopen eeuwen niet bebouwd waardoor bijgevolg de ondergrond niet verstoord en het potentiële archeologische erfgoed niet geraakt werd. Tenslotte werden in de omgeving interessante archeologische waarden aangetroffen. Samen vormen deze bevindingen een sterke aanwijzing voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Aangezien de bureaustudie niet definitief kon uitsluiten dat er zich archeologische relictten in de ondergrond bevonden dringt verder vooronderzoek zich op. Hierom wordt een proefsleuvenonderzoek in uitgesteld traject gepland.

Tijdens het opgelegde proefsleuvenonderzoek, ook door BAAC Vlaanderen uitgevoerd, werden geen archeologische indicatoren binnen het plangebied aangetroffen. Verder archeologisch onderzoek zou geen kennisvermeerdering met zich mee zou brengen.

1.3 Synthese onderzoeksresultaten

1.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het plangebied is op historische kaarten (vanaf de 18de eeuw) steeds gelegen nabij bosgebied. Op de Ferrariskaart is minstens één gebouw aanwezig binnen het plangebied, maar deze gebouwen zijn niet zichtbaar op andere historische kaarten. Over de oudere periodes is in het bronnenmateriaal geen data gevonden met betrekking tot het plangebied.

Het bodembestand van het projectgebied is op bepaalde plaatsen verstoord door ingrepen in het landschap in de 19de en 20ste eeuw. Op de orthofoto staan twee hoofdgebouwen en vier bijgebouwen die bij de aanleg hiervan het bodembestand vermoedelijk gedeeltelijk verstoord zullen hebben. Bepaalde andere delen van het plangebied betreffen open grasland.

1.3.2 Archeologische verwachting

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. Voor de oudere periodes (steentijden-metaaltijden-Romeinse periode) is er niets voorhanden wat betreft historische of archeologische bronnen die relevant zijn voor het plangebied. De enige manier om hierover informatie in te winnen is dan ook verder vooronderzoek in de bodem.

In volgende paragraaf worden de resultaten van het bureauonderzoek gesynthetiseerd tot een concrete archeologische verwachting voor het onderzoeksterrein. Het bureauonderzoek bracht volgende relevante elementen aan het licht:

⁴⁹ DE RIJCK & VERBEKE 2017

⁵⁰ SWAELENS 2019

- **Paleolandschappelijke ligging:** Het plangebied grenst aan de Deinsesteenweg 81-83 in het oosten en de Bosstraat in Kruisem in het westen. Kruisem ligt geografisch gezien in het overgangsgebied tussen de laagvlakte van Laag-België en het laagplateau van Midden-België, op de grens tussen zandig en zandlemig Vlaanderen. De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 0 en 65 m + TAW (Plan 7). In het zuiden tekent zich een heuvelrug af. Het plangebied zelf is gelegen tussen 36 en 39 m + TAW. Het projectgebied is gelegen op de uitloper van een zuidwest-noordoosten gelegen heuvel in de Vlaamse Ardennen.
- **Bodem:** Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als OB (bebouwde grond) en Scc(h), een matig droge lemige zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont.
- **Cartografische bronnen 18de en 19de eeuw:** Het plangebied is op historische kaarten (vanaf de 18de eeuw) steeds gelegen nabij bosgebied. Op de Ferrariskaart is minstens één gebouw aanwezig binnen het plangebied, maar deze gebouwen zijn niet zichtbaar op andere historische kaarten. De huidige bebouwing is al aanwezig van tussen de jaren 70 en 90.
- **CAI-waarden en archeologisch onderzoek:** In de ruime omgeving rondom het plangebied (tot 1,5 km rondom het onderzoeksterrein) worden verschillende CAI-waarden aangetroffen, uit zowel opgravingen als veldprospecties met o.a. metaaldetectie. Deze betreffen vondsten vanaf de steentijd tot de late middeleeuwen. Er vonden reeds minstens drie opgravingen in het buurt van het plangebied plaats: Kruishoutem-Moerasstraat, Kruishoutem-Hof te Wijckhuyze en Kruishoutem-Wijkhuis I. Deze opgravingen brachten meerdere sporen uit verschillende periodes aan het licht. Er werden ook vier archeologienota's geschreven in de nabije omgeving van het plangebied en hierop volgde ook telkens vervolgonderzoek, waaruit één definitieve opgraving werd geadviseerd.
- **Geplande verstoringen:** Het terrein wordt over quasi de volledige oppervlakte verstoord, uitgezonderd de woning aan de Deinsesteenweg 83 die bewaard blijft. Binnen het plangebied zal een nieuwe loods en toonzaal geplaatst worden, evenals twee regenwatercisternes, een verharding, een infiltratievijver en beplanting. Deze ingrepen zullen de oppervlakte van het plangebied tot ten minste 30 cm verstoren en op sommige locaties tot 220 cm. Rekening houdend met de werken die hierbij gepaard gaan moet ook een buffer voorzien worden van 30 cm.

De te verwachten archeologische waarden binnen het plangebied op basis van het bureauonderzoek zijn de volgende:

- *Vondsten uit de prehistorie: Middelhoge kans*

Gedurende de steentijden vestigde de toenmalige mens zich het liefst op een hoger gelegen gebied in de buurt van water. Dit ecologisch divers landschap was belangrijk voor de mensen uit de steentijden voor water- en voedselvoorziening. Hun (tijdelijke) kampementen werden doorgaans opgetrokken op droge zandruggen nabij water. Het plangebied is gelegen op zo'n locatie. Verder kan het aanwezige bodemtype (een matig droge lemige zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont) een aanwijzing zijn voor een goede bewaring van potentiële steentijdresten. In de nabijheid van het plangebied kwamen op de CAI meerdere meldingen voor waarin steentijdvondsten gedaan werden.

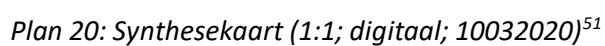
- *Sporensites vanaf de metaaltijden: Middelhoge kans*

Uit de CAI komen verschillende vondsten in de nabije omgeving voor uit de metaaltijden, Romeinse tijd en de middeleeuwen. Het plangebied lag toen in een open landschap, potentieel nabij of in bos, dat geëxploiteerd kon worden. Tevens werd duidelijk op de Ferrariskaart dat er zich twee gebouwen in het plangebied bevinden. Deze gebouwen kunnen een middeleeuwse voorloper hebben gehad.

1.3.3 Syntheseplan

Het syntheseplan bevat het plangebied met de geplande ingrepen, geprojecteerd op de GRB, het DHM en de bodemkaart. De CAI-locaties uit de nabije omgeving staan er ook op aangeduid. Dit plan toont de mogelijk interessante landschappelijke ligging aan voor menselijke occupatie vanaf de steentijden: op een iets hoger gelegen locatie nabij water. Tevens toont de bodemkaart een matig droge/matig natte lemige zandbodem met een verbrokkelde textuur (humus en/of ijzer) B-horizont, dit kan wijzen op een goede bewaring van de bodem waardoor steentijdartefacten eventueel in situ bewaard kunnen zijn. In de ruime omgeving rondom het plangebied (tot 1,5 km rondom het onderzoeksterrein) worden enkele CAI-waarden aangetroffen uit quasi alle periodes. Hierdoor kan er ook sporenarcheologie in het plangebied te vinden zijn uit alle andere periodes.

BAAC Vlaanderen Rapport 1400

1.4 Besluit

1.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Bovenstaand overzicht geeft aan dat het potentieel op (waardevolle) kenniswinst bij verder archeologisch (voor-)onderzoek voor de steentijden en sporensites vanaf de metaaltijden aanwezig is. Het terrein is momenteel voor een deel bebouwd, maar er is geen informatie over de diepte waartoe deze ingrepen uit het verleden de bodem en het archeologisch vlak verstoord hebben. Het potentieel op kennisvermeerdering is afhankelijk van de bewaring van het archeologisch vlak. In eerste instantie dient dit nagegaan te worden via een landschappelijk bodemonderzoek.

1.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek⁵² is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon onvoldoende bepaald worden. Verder vooronderzoek is aangewezen.

Wanneer de geplande bodemingrepen worden geplaatst tegenover de archeologische verwachting en de gekende kennis van het archeologisch vlak kan een impactanalyse worden gemaakt. De bodemingrepen zullen minimaal 30 cm diep gaan en gerekend met een buffer van 30 cm wordt dit 60 cm. Het archeologisch vlak, dat zich vermoedelijk net onder de Ap-horizont bevindt, bevindt zich volgens de bodemkaart 25 tot 30 cm onder het huidig maaiveld. Hierdoor zal het archeologisch vlak geraakt worden bij de werken. Verder onderzoek, in eerste instantie door landschappelijke boringen om de diepte van het archeologisch vlak te bepalen, is daarom noodzakelijk om bijvoorbeeld het steentijdpotentieel na te gaan.

1.4.3 Keuze onderzoeksmethode

Tabel 4: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode

METHODE	MOGELIJK	NUTTIG	SCHADELIJK	NOODZAKELIJK	MOTIVATIE
GEOFYSISCH ONDERZOEK	JA	NEE	NEE	NEE	GEZIEN HET FEIT DAT ER EEN GROTE KANS IS DAT EVENTUELE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN UIT GRONDSPOREN EN/OF VONDSTEN ZULLEN BESTAAN, ZULLEN DE RESULTATEN VAN EEN GEOFYSISCH ONDERZOEK – INDIEN ZE AL IETS OPLEVEREN – LASTIG TE INTERPRETEREN ZIJN EN ZAL EEN DEFINITIEVE INTERPRETATIE VAN DE GEGEVENS DIE DOOR EEN DERGELIJK ONDERZOEK KUNNEN WORDEN GEGENEREERD AFHANKELIJK ZIJN VAN EEN ONDERSTEUNENDE INGREEP IN DE BODEM.

⁵² ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2020 fig.3

VELDKARTERING	JA	NEE	NEE	NEE	HET TERREIN IS REEDS LANG IN GEBRUIK ALS AKKER WAARDOOR HET OPBRENGEN VAN MEST VAN ELDERS KAN VERMOED WORDEN. DIT RESULTEERT IN VONDSMATERIAAL WAARVAN DE OORSPRONG NIET TE ACHTERHALEN IS EN WAARBIJ DE LINK MET HET TERREIN MOEILIJK GELEGD KAN WORDEN.
LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	DIENT TE GEBEUREN OM DE STAAT VAN DE BODEM NA TE GAAN, HET STEENTIJDPOTENTIEEL IN TE SCHATTE EN OM TE BEPALEN OP WELKE DIEPTE HET ARCHEOLOGISCH VLAK ZICH BEVINDT
VERKENNEND/ WAARDEREND BOORONDERZOEK	JA	MISSCHEIN	NEE	MISSCHIEN	AFHANKELIJK VAN DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK, INDIEN EEN GAAF BODEMPROFIEL DIENEN DEZE BORINGEN UITGEVOERD TE WORDEN OM HET STEENTIJDPOTENTIEEL NA TE GAAN
PROEFPUTTEN-ONDERZOEK STEENTIJD	JA	MISSCHIEN	NEE	MISSCHIEN	AFHANKELIJK VAN RESULTATEN VERKENNEND EN WAARDEREND BOORONDERZOEK
PROEFSLEUVEN/ PROEFPUTTEN ONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	ALS DE RESULTATEN VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK HIERTOEGE LEIDEN MOET EEN PROEFSLEUVENONDERZOEK UITGEVOERD WORDEN

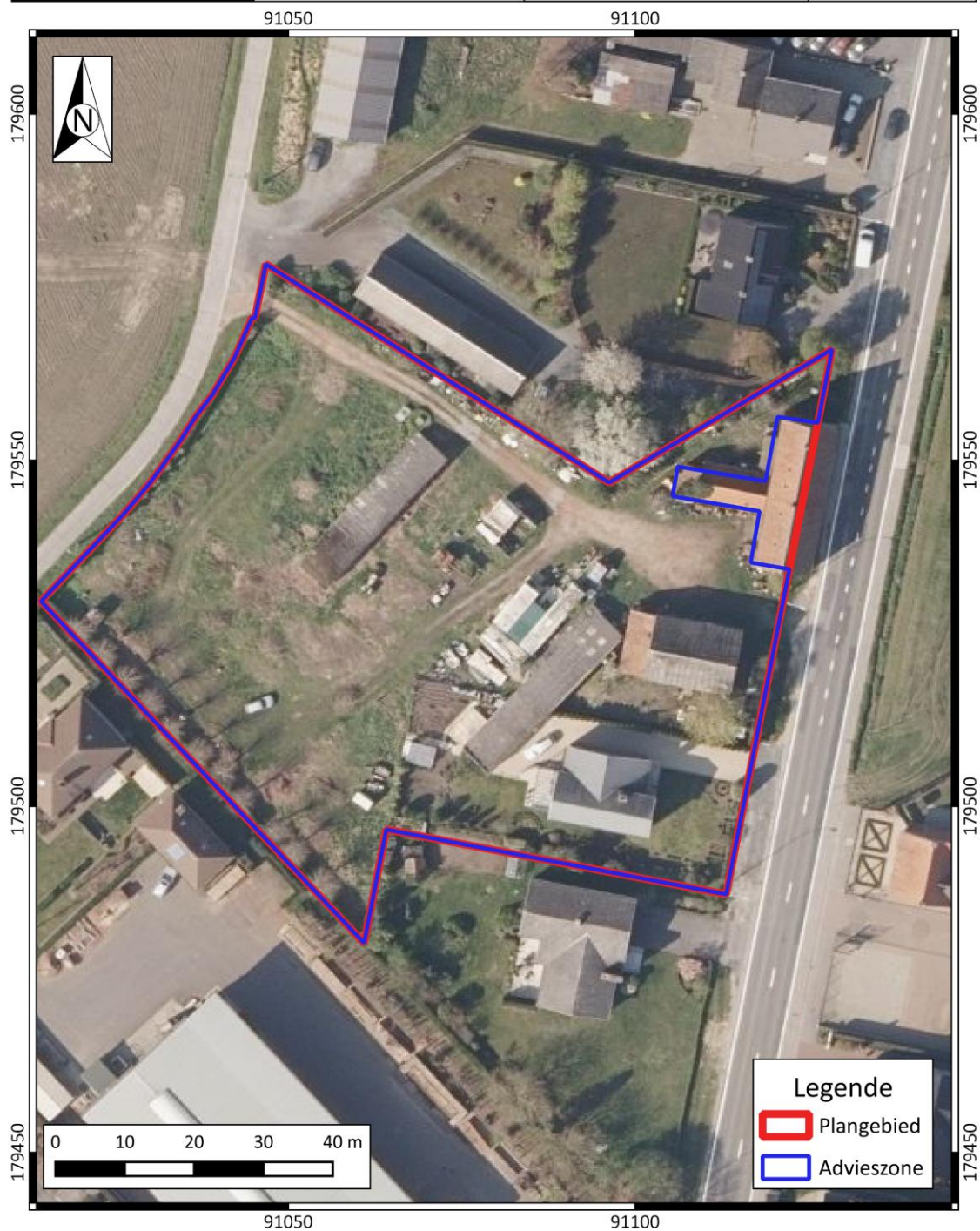
Het vervolgonderzoek zal in eerste instantie bestaan uit een landschappelijk bodemonderzoek. Dit om het steentijdpotentieel in kaart te brengen en de diepte van het archeologisch vlak te bepalen. Na afloop van het landschappelijk bodemonderzoek kan het vervolgtraject bepaald worden. De parameters staan beschreven in het programma van maatregelen van deze archeologienota.

1.4.4 Afbakening onderzoeksterrein

De afbakening van de advieszone voor verder archeologisch onderzoek betreft elke zone waarin de ingreep van de bodem het archeologisch vlak potentieel kan raken. Hier is enkel het huis aan de Deinsesteenweg 83 uitgesloten aangezien hier geen bodemingrepen gepland zijn. De oppervlakte van de advieszone bedraagt nu 6.112 m².

BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Kruisem Deinsesteenweg Afbakening advieszone	Projectnummer BAAC: 2019-0929 Projectcode bureauonderzoek: 2020A380	Datum: 10-3-2020 Schaal: 1:675

Plan 21: Plangebied met afbakening van de zone voor verder onderzoek (digitaal; 1:1; 10032020)⁵³

⁵³ AGIV 2017

2 Samenvatting

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de aanleg van een loods en toonzaal, een verharding, twee regenwaterputten, een infiltratievijver en groenzone) die qua omvang een directe bedreiging betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

Het doel van de archeologienota was het inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied en het opstellen van een programma van maatregelen voor een (eventueel) vervolgonderzoek. Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, stelt BAAC Vlaanderen bvba vast dat tot op heden onvoldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke afwezigheid van een archeologische site binnen de geplande ingrepen afdoende te staven. Er is een middelhoog potentieel op resten uit het verleden. Er is een kans op resten uit de prehistorie aangezien de prehistorische mens zich meestal vestigde op een hoger gelegen deel nabij water. Verder bevat het plangebied een matig droge/matige natte lemige zandbodem met een verbrokkelde textuur (humus en/of ijzer) B-horizont, dit kan wijzen op een goede bewaring van steentijdartefacten. Uit de CAI komen verschillende vondsten uit de nabije omgeving voor uit de metaaltijden, Romeinse tijd en de middeleeuwen. Het plangebied lag toen in een open landschap, potentieel nabij of in een bos, dat geëxploiteerd kon worden. Tevens werd duidelijk op de Ferrariskaart dat er zich twee gebouwen in het plangebied bevinden. Deze gebouwen kunnen een middeleeuwse voorloper hebben gehad.

Verder onderzoek wordt geadviseerd over quasi het hele plangebied aangezien het archeologisch niveau over het volledige terrein verstoord zal worden bij toekomstige bodemingrepen, uitgezond de Deinsesteenweg 83 die bewaard blijft. Om het archeologisch potentieel in te schatten worden landschappelijke boringen, gevolgd door potentiële archeologische boringen, en proefsleuven geadviseerd. Dit alles zal uitgevoerd worden in uitgesteld traject.

3 Lijsten

3.1 Figurenlijst

Figuur 1: Plangebied vanaf de Deinsesteenweg (© Google Streetview).....	5
Figuur 2: Doorsnede van de toekomstige inplanting	12
Figuur 3: Hoogteverloop terrein.....	18
Figuur 4: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied	23

3.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 27012020)	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 27012020).....	3
Plan 3: Plangebied op orthofoto (1:1; digitaal; 28012020)	6
Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto(digitaal; 1:1; 27012020).....	9
Plan 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto(digitaal; 1:1; 27012020).....	10
Plan 6: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting met dieptes op orthofotomet dieptes van de ingreep zonder buffer (digitaal; 1:1; 10032020)	11
Plan 7: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 27012020)	16
Plan 8: Plangebied en hoogteverloop op het DHM (digitaal; 1:1; 27012020)	17
Plan 9: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 27012020)	20
Plan 10: Plangebied op de quartairgeologische kaart (digitaal; 1:200.000; 27012020)	21
Plan 11: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 27012020)	22
Plan 12: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 27012020)	24
Plan 13: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 27012020)	27
Plan 14: Plangebied op de Ferrariskaart met meer nauwkeurige georeferentie (analoog; 1:25.000; 11032020)	28
Plan 15: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 27012020).....	29
Plan 16: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 27012020).....	30
Plan 17: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 27012020)	31
Plan 18: Plangebied op de orthofoto van tussen 1979-1990 (1:1; digitaal; 17032020).....	32
Plan 19: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart (digitaal; 1:1; 27012020).....	35
Plan 20: Synthesekaart (1:1; digitaal; 10032020)	41
Plan 21: Plangebied met afbakening van de zone voor verder onderzoek (digitaal; 1:1; 10032020)	44

3.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Geplande ingreep en ingreep in de bodem.....	8
Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.	33
Tabel 3: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio.....	36
Tabel 4: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode	42

4 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel.
- AGIV, 2020a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Bodemkaart.
- AGIV, 2020b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogte Model.
- AGIV, 2020c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootchalig Referentiebestand (GRB).
- AGIV, 2020d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1979-1990, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2017. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, 2013-2015, Vlaanderen.
- AGIV, 2020e. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, 2015, Vlaanderen.
- AGIV, 2020f. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2020g. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- BAUTERS, L. & BRAECKMAN, K., 1998. *Kruishoutem, Hof te Wijckhuyze, preventieve opgravingen rondom een middeleeuwse boerderij*.
- BOURGEOIS, J., DE LAET, S. & THOEN, H., 1983. *Opgravingen en vondsten te Kruishoutem-Wijkhuis: sporen van de bandkeramische cultuur en nederzettingssporen uit de ijzertijd.*, Gent.
- CAI, 2020. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.
- CARTESIUS, 2020. Cartesius. Available at: www.cartesius.be.
- Deschieter, J. Wandel, J., 2010. *Het archeologisch noodonderzoek in de Moerasstraat te Kruishoutem in 2007*.
- DOV VLAANDEREN, 2020a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2020b. Databank Ondergrond Vlaanderen, neogeen/paleogeen (tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2020c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- GEOPUNT, 2020a. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at:

- <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020b. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020c. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020d. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020e. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845).
- GEOPUNT, 2020f. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854).
- HASQUIN, H. & VAN UYTVEN, R., 1980. *Gemeenten van België: geschiedkundige en administratief-gegrafisch woordenboek, 1. Vlaanderen J.* . DUVOSQUEL & V. ARICKX, eds., België: Gemeentekrediet.
- IOE, 2020. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroenderfgoed.be>.
- KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2020. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.
- De Kreyger, F. De Brant, R. Hoorne, J., 2018. *Archeologienota Kruishoutem – Ommegangstraat*, Adegem.
- De Kreyger, F. Genbrugge, S. De Logi, A., 2019. *Nota Kruisem - Brouwerijstraat*, Adegem.
- ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.
- Pepermans, J. Vanhoutte, C., 2019. *Nota Proefsleuvenonderzoek KRUISEM AKKERSTRAAT 5 (prov. Oost-Vlaanderen)*, Ingelmunster.
- VAN QUATHEN, K., 2018. *Archeologienota Bouw stallen Akkerstraat Kruishoutem*, Eke.
- DE RIJCK, A. & VERBEKE, E., 2017. *Archeologienota, Kruishoutem Hoogmolenstraat, BAAC Vlaanderen rapport Nr. 397*, Mariakerke-Gent. Available at: <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/2250/>.
- Schoups, A. Wijnen, J. Stevens, F. Belis, B. Siemens, J., 2019. *Passionistenstraat, Kruishoutem. Een nota*, Geel.
- SWAELENS, C., 2019. *Nota Kruisem, Hoogmolenstraat: Verslag van Resultaten*, Gent (Mariakerke).
- Vermeersch, J., 2019. *NOTA Passionistenstraat, Kruishoutem*, Geel.

5 Bijlagen

Bijlage 1. Bouwplannen